

གྲུལ་སྤྱིའི་ནང་སློང་ཉེན་ཅན་གྱི་སྣོག་ཆགས་དང་རྩི་ཤིང་
ཚོང་འབྲེལ་ཐད་བཞག་པའི་གྲོས་ཚེད།

Convention on International Trade in
Endangered Species of Wild Fauna and Flora

གངས་དཀར་ཉི་མེ་ཁོར་ཡུག་གོ་ཉི་གས་ལས་འགུལ་ཁང་ནས་
དབྱིན་ཡིག་ནས་ཕབ་སྐྱར་བྱས།

TEAM

TESI ENVIRONMENTAL AWARENESS MOVEMENT

The Tesi Environmental Awareness Movement (TEAM) is a newly established non-profit, non-governmental organization set up with a mission to revive the ecological consciousness of the Tibetan people by rekindling their traditional ecological values and by introducing them to modern, pro-nature ways of living.

TEAM aims to connect the ecological aspect of Tibetan spirituality with modern concepts of reform ecology and return as many Tibetans into stewards of Mother Nature.

TEAM aims to achieve these goals by: teaching school age Tibetans the foundations of ecological awareness; reminding adults their ecological-ethnic roots and exposing them to alternative, modern, eco-friendly lifestyles; guiding the monks and nuns on how to be engaged spiritual practitioners; and to become an organic seed source, a consultant body and a support system for the Tibetan organic farmers.

Publication made possible by the Rowell Fund, International Campaign for Tibet

PUBLISHED BY :
TESI ENVIRONMENTAL AWARENESS MOVEMENT
Ratoe Chuwar House
Kharadanda Road, Gangkyi
Dharamsala, HP, 176215, INDIA
Phone: 0091-1892-228178
www.ecotibet.org
ecotibet@ecotibet.org

ཕྱིན་ལྗང་།

ང་ཚོའི་འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་ཉིད་ནི་དུས་ནས་དུས་སུ་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་ལ།
ལྷག་པར་དུ་ཚོན་ཅུལ་གྱི་ཐད་ནས་སའི་གོ་ལའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་བཞུད་དེ་རྣམས་མ་གཞན་ལ་དབྱེ་ཞིབ་དང་།
མིའི་རིགས་རང་ཉིད་ཚུད་པའི་སྤྱི་འགོ་སེམས་ཅན་ཀྱང་གྱུར་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལུགས་གྲུབ་སྐྱེས་དང་འཚོ་ཐབས་
བྱེད་རྒྱས། མདོར་ན་ང་ཚོའི་རྟོན་གནས་སུ་གྱུར་བའི་སའི་གོ་ལའི་རང་གཤེས་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་
བྱས་ཏེ། རྩལ་སྤྲོད་པའི་དུས་རབས་ཤིག་ལ་སྤྲོད་པའོ།

མིའི་བསམ་སྒྲིལ་སྤྱི་ཚོགས་ནས་བརྗོད་ན་རིགས་རུས་ཀྱི་མཚོགས་མན་དང་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བཟང་
དུང་དབྱེ་འབྲེད། དེ་མིན་རི་དྲགས་གཅན་གཟན་སོགས་བག་མེད་དུ་རྫོན་ཞིང་། རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་
སོགས་འཛེམ་མེད་དུ་སྤྱོད་པའི་མ་རིག་ཚོང་ས་པ་ལས་སངས་སྟེ། རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་སྤྱོད་
དང་སྤྱི་འགོ་ཐམས་ཅད་འདྲ་མཉམ་དུ་འཚོ་བའི་བསམ་སྒྲིལ་གོ་ཉོགས་གསར་བ་ཞིག་སྤྲོད་པ་འདིའི་
ཐད་ནས། སའི་གོ་ལ་འདི་ཉིད་གཞི་ནས་བདེ་ལྡན་གྱི་ཞིང་ཁམས་ཤིག་དང་། ཡུན་སྡུམ་ཚོགས་པའི་
གནས་ཁུད་པར་ཅན་ཞིག་དུ་འགྱུར་རྒྱུ་ཡིན་པའི་དེས་ཤེས་བརྟེན་ཡོད། འདི་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་བསམ་
སྒྲིལ་འཕེལ་སྤྱི་ཚོགས་ཡིན་ལ། བསམ་སྒྲིལ་གོ་ཉོགས་ཚད་དེས་ཅན་ཞིག་ལ་སྤྲོད་པའི་མཚོན་ཉོགས་
ཤིག་ཀྱང་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས། ང་ཚོའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཆ་གས་སུ་གྲུབ་
པའི་སྤོང་ཉེན་ཅན་གྱི་སྤོག་ཆགས་དང་རྩི་ཤིང་སོགས་གསོད་གསུབ་བཅོམ་གསུམ་གྱི་ལས་ལ་ཞུགས་ཤིང་།
སོ་སོའི་ཁེ་ཕན་ཚད་རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་ཁབ་བརྒྱུད་ནས་ཚོང་འབྲེལ་བྱེད་པའི་ལ་དའི་གནས་སྐྱེས་ལ་གཞིགས་
ཏེ། ལྷི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ ཉིན་རྒྱལ་ས་སྤྱི་ཉོན་(D.C)དུ་མོས་མཐུན་མཚན་
རྟགས་བཀོད་པ་དང་། ལྷི་ལོ་ ༡༩༧༥ ལོར་རྒྱལ་ཁབ་བརྒྱུད་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྟམ་ ༧ རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་སྤོང་
ཉེན་ཅན་གྱི་སྤོག་ཆགས་དང་རྩི་ཤིང་ཚོང་འབྲེལ་ཐད་བཞག་པའི་གྲོས་ཚད་ ། ཅེས་པའི་གྲོས་ཚད་འདི་ཉིད་
ཁས་ལེན་གྱིས་གཏན་འབེབས་གནང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་གྲོས་ཚད་འདི་སའི་གོ་ལའི་

ཁྱོད་ཡོངས་སུ་ལག་བརྟུར་མཐའ་མཁྱེད་ས་བྱེད་བྱུང་ཡོད་མེད་གང་ལྟར་ཡང་། ཉུང་མཐར་ཡང་སྟོང་ཉེན་
ཅན་གྱི་སྲོག་ཆགས་གསོད་པ་དང་ཅི་ཤིང་ཅ་ཆེན་རིགས་གཅོད་འབྲེག་བྱས་ན་ཁྱིམ་མེས་ཡིན་པ་སོགས་
མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཕྱོད་ཚོད་སྒྲ་ཚོགས་གཞིར་བཞག་རྒྱལ་ཁབ་བྱེ་བྲག་པའི་ཉེས་ཁྱིམ་སུ་འཁོད་
ཡོད།

བོད་ཕྱི་ནང་གི་རང་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་མཚོན་ན། ཕྱོད་ཚོད་དེའི་དགོངས་དོན་དང་དམིགས་
ཡུལ་སོགས་ལ་དེ་ཅུམ་གྱིས་རྒྱས་མངའ་མེད་པ་ཡིན་དུས། ང་ཚོའི་གངས་དཀར་ཉི་མེ་ཁོར་ཡུག་གོ་
རྟོགས་ལས་འགྲུལ་ཁང་ནས་༼རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་སྟོང་ཉེན་ཅན་གྱི་སྲོག་ཆགས་དང་ཅི་ཤིང་ཚོང་འབྲེལ་ཐད་
བཞག་པའི་ཕྱོད་ཚོད༽ ། ཅས་པའི་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཐད་ཀྱི་ཕྱོད་ཚོད་བྱེ་
བྲག་པ་འདི་ཉིད་དབྱིན་ཡིག་ནས་བོད་བརྒྱུར་བྱས་ཏེ། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཉེན་མོ་དང་སྐབས་བརྒྱན་
རང་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་སུ་སྒྱུན་འབྲེལ་གྱིས་དོ་སྟོན་ཞུ་ཐབས་བྱུང་ཡོད་པ་ལགས་ན། རང་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་
སུ་གཅན་གཟན་སེམས་ཅན་གྱི་པགས་པས་བརྒྱན་པའི་གྲོན་གོས་མངོས་ཆས་སུ་རྩོམས་པའི་གོམས་སྲོལ་
དེ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རི་དྲགས་གཅན་གཟན་གྱི་པགས་པ་དང་གཟུངས་སོགས་ཀྱི་ཁེ་ལས་གཉེར་བ་སོགས་
འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་བསམ་སྒྲུབ་འགྲོད་སྲོགས་དང་། ཡང་ན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཡུལ་ལུགས་ཁྱིམ་སུ་འཁོད་ལས་རྒྱལ་
འགལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ཐོག་ལ་ངེས་ཤེས་རེ་རྙེད་བྱུང་ན། ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་ཡང་དེ་ལས་མ་འདས།

ཕྱི་ལོ་༢༠༠༥ ཟླ་༦ ཚེས་༥ ཉིན་དུས་ནས།

དཀར་ཆག

སྲིན་མེད།		༤
མེད་གཞི།		༤
དོན་ཚན། ༡	ཚིག་འབྲེལ།	༧
དོན་ཚན། ༢	གཞི་ཚུལ་ཅུ་འཛིན།	༡༠
དོན་ཚན། ༣	ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་གསུམ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དང་དེའི་ཉེ་རིགས་ཀྱི་ ཚིང་འབྲེལ་སྐྱིག་གཞི།	༡༡
དོན་ཚན། ༤	ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་ཚན་གྱི་སྐྱེ་དངོས་དང་དེའི་ཉེ་རིགས་ཀྱི་ཚིང་འབྲེལ་ སྐྱིག་གཞི།	༡༣
དོན་ཚན། ༥	ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་དང་དེའི་ཉེ་རིགས་རྣམས་ཀྱི་ཚིང་འབྲེལ་ སྐྱིག་གཞི།	༡༥
དོན་ཚན། ༦	ཚིག་མཚན་དང་དོས་སྦྱོར།	༡༦
དོན་ཚན། ༧	ཚིང་འབྲེལ་གྱི་ཚག་ཡང་དང་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཚད་གཞན་དག	༡༧
དོན་ཚན། ༨	མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་འཛིན་པའི་སྐྱིག་གཞི།	༡༧
དོན་ཚན། ༩	དོ་དམ་ལྷན་ཁང་དང་ཚན་རིག་དབང་འཛིན་སྡེ་ཚན།	༢༡
དོན་ཚན། ༡༠	གྲོས་ཚོད་འདིའི་མཐུན་ཚོགས་མ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ཚིང་འབྲེལ།	༢༣
དོན་ཚན། ༡༡	མཐུན་ཚོགས་ཚོགས་འདུ།	༢༣
དོན་ཚན། ༡༢	མཐུན་ཚོགས་འཛིན་སྐྱོང་ལས་ཁུངས།	༢༤
དོན་ཚན། ༡༣	རྒྱལ་སྤྱིའི་བྲིས་གཞི།	༢༥
དོན་ཚན། ༡༤	རྒྱལ་ནང་བྲིས་བཟོ་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་གྲོས་ཚོད་ལ་གྲགས་རྒྱན་ཐེབས་ཚུལ།	༢༦

དོན་ཚན།	༡༥	ཟུར་བཞོད་དོན་ཚན་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་བསྐྱར་བཅོས།	༡༤
དོན་ཚན།	༡༦	ཟུར་བཞོད་དོན་ཚན་གསུམ་པ་དང་དེའི་བསྐྱར་བཅོས།	༡༧
དོན་ཚན།	༡༧	གྲིས་ཚོད་བསྐྱར་བཅོས།	༡༧
དོན་ཚན།	༡༨	ཚུད་རྫོག་ཐག་གཅོད་གཏན་འབེབས།	༡༧
དོན་ཚན།	༡༩	མཚན་ཉགས།	༡༧
དོན་ཚན།	༢༠	གཏན་འབེབས། ཁས་ལེན། ཚོག་མཚན།	༡༩
དོན་ཚན།	༢༡	འཕར་སྤོམ།	༡༩
དོན་ཚན།	༢༢	ལག་བསྟར་དེབ་བཞོད།	༡༩
དོན་ཚན།	༢༣	ཟུར་སྤོམ།	༢༠
དོན་ཚན།	༢༤	ཆ་འདོན་དང་མཚམས་འདོན།	༢༠
དོན་ཚན།	༢༥	བཅོལ་འདོན།	༢༠

རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་སྣང་ཉེན་ཅན་གྱི་སློབ་ཆགས་དང་ཚེ་ཤིང་ ཚོང་འབྲེལ་ཐད་བཞག་པའི་བྲོས་ཚད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ ཉིན་རྒྱལ་ས་སྤྱི་ཚོན་(D.C) ཏུ་གཏན་འབེབས་བྱས།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་རྒྱལ་ས་སྤྱི་ཚོན་ཏུ་བསྐྱར་བཅོས་གནང་།

མོས་མཐུན་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས།

ཡིད་འོང་མངའ་སྡུག་ལྡན་པའི་སློབ་ཆགས་དང་ཚེ་ཤིང་གི་རིགས་ནི་ང་ཚོས་བརྗེ་ཚབ་བྱེད་མི་བྱུང་པའི་
འཛིག་རྟེན་འདི་ཡི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་སྟབས། ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་མི་རབས་འདི་དང་། འབྲུང་
འབྲུང་གི་མི་རབས་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྲུང་སྦྱོང་བྱེད་དགོས། མངའ་སྡུག་རིག་པ་དང་། ཚན་རིག་དང་། རིག་
གཞུང་། དཔལ་འབྱོར་རིག་པ། སློབ་གསུང་རིག་པ་བཅས་ཀྱིས་རང་བྱུང་བཀོད་པའི་སློབ་ཆགས་དང་ཚེ་ཤིང་
རྣམས་ཀྱི་རྟག་བརྟན་སྦྱོང་སྦྱོབ་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ལ་མཐོང་ཚེན་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

རྒྱལ་ཁབ་དང་དེའི་མང་རྣམས་ནི་ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་སློབ་ཆགས་དང་ཚེ་ཤིང་དེ་དག་ལ་ངེས་པ་དོན་
གྱི་སྲུང་སྦྱོང་བྱེད་མཁན་ལེགས་ཤོས་དེ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ངོས་འཛིན་བྱུང་པའི་ཐོག་ནས་
སློབ་ཆགས་དང་ཚེ་ཤིང་རྣམས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོང་རྒྱུ་ལོག་སྲོད་ཚད་མེད་བྱེད་པར་སྡོན་འགོག་དང་གཏོང་ལེན་
བྱ་རྒྱུར་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཅང་གལ་ཚན་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

མཐུན་མཐུན་འདིར་སློབ་གཞི་ཚད་ལྡན་བཅོ་རྒྱུ་ནི་རྟོག་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་རྒྱོད་བྱུང་བས་གཤམ་
གསལ་བཞིན་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད།

དོན་ཚན་དང་པོ།
ཚིག་འགྲེལ།
གོས་ཚད་འདིའི་ཉེར་མཁོའི་ཚིག་འགྲེལ།

ཀ) **སྐྱེ་དངོས།**   འདིར་བརྗོད་པའི་སྐྱེ་དངོས་ནི།   གངས་མང་རླང་དང་སྐྱེས་རྒྱུན་སྲིལ་བྱུབ་མིན་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་དམིགས་བསལ་ས་གནས་སུ་ཡོད་པའི་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་རིགས་ཚང་མར་གོ།

ཁ) **ཉེ་རིགས།**   ཞེས་པ་ནི།

- (༡)   ད་ལྟ་འཚོ་གནས་ཡོད་མེད་ལ་མ་སྟོངས་པའི་སློབ་ཆགས་དང་ཅི་ཤིང་ལ་གོ།
- (༢)   སློབ་ཆགས་ལ་ཆ་བཞག་ན།   ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་གྱི་དོས་འདོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་སློབ་ཆགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སམ།   དེའི་རིགས་རྒྱད།   ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་གསལ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་དོས་འདོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་སློབ་ཆགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སམ་དེའི་རིགས་རྒྱད་སོགས་ལ་ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་གསལ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་ཁྲད་པར་དང་འབྲེལ་ནས་གོ་བ་ལེན་དགོས།
- (༣)   ཅི་ཤིང་ལ་ཆ་བཞག་ན།   ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་དོས་འདོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཅི་ཤིང་གི་ཆ་ཤས་སམ་དེའི་སྐྱེས་རྒྱུན།   ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པ་དང་གསལ་པའི་ནང་གསལ་དོས་འདོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཅི་ཤིང་གི་ཆ་ཤས་སམ་དེའི་སྐྱེས་རྒྱུན་སོགས་ལ་ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པ་དང་གསལ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་ཁྲད་པར་དང་འབྲེལ་ནས་གོ་བ་ལེན་དགོས།

ག) **ཚོང་ལས།**   ཕྱི་ཚོང་དང་ཕྱི་གཏོང་ནང་འདྲེན།   མཚོ་དངོས་ནང་འདྲེན་བཅས་ལ་གོ།

ང) **བརྒྱན་གཏོང་།**   སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་ཉེ་རིགས་གང་རུང་ཞིག་སྟོན་མེད་ནང་འདྲེན་བྱས་ཤིང་ཡང་བསྐྱར་ཕྱི་གཏོང་བྱས་པ་ལ་གོ།

ཅ) མཚོ་དངོས་ནང་འདྲིན།

རྒྱལ་ཁབ་གང་གི་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་ཚད་འོག་མིན་པའི་རྒྱ་མཚོའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་སྡོན་མེད་
དཔོར་འདྲིན་བྱེད་པའི་སྲོལ་གཏོད་པར་གོ

ཆ) ཚན་རིག་དབང་འདྲིན།

དོན་ཚན་དགུ་པ་ལྟར་བསྐོ་འཇུགས་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚན་རིག་དབང་འདྲིན་ཞིག་ལ་
གོ

ཇ) དོ་དམ་དབང་འདྲིན། དོན་ཚན་དགུ་པ་ལྟར་བསྐོ་འཇུགས་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་དོ་དམ་དབང་འདྲིན་
ཞིག་ལ་གོ

ན) མཐུན་ཚོགས། གོས་ཚོད་འདི་ལག་བརྟམ་བྱེད་བཞིན་པའི་ཡན་ལག་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་ལ་གོ

**དོན་ཚན་གཉིས་པ།
གཞི་ཅའི་ཅ་འདྲིན།**

༡ ཚོང་ལས་ཀྱིས་རྒྱན་པས་རྫོགས་ཉེན་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ནམས་ཟུར་བཞེད་དོན་ཚན་དང་པོར་གསལ་
འགྲེལ་བྱ་རྒྱུ། དམིགས་བསལ་གྱི་གནས་སྤངས་འོག་མ་གཏོགས་འདིག་ཉེན་ཆེ་བའི་སྲོག་ཆགས་དང་
ཅི་ཤིང་གི་རིགས་ཀྱི་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་འཚོ་གནས་ལ་ཉེན་ཁ་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ཁྲིམས་ཀྱིས་དབང་སྐྱུར་
དམ་པོ་བྱེད་དགོས།

༢ ཟུར་བཞེད་དོན་ཚན་གཉིས་པར་བཞེད་རྒྱ་ནི།

(༡) སྐྱེ་དངོས་རིགས་གང་ཞིག་ད་ལྟོ་རྫོགས་ཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ངེས་པ་མེད་ན་ཡང་། སྐྱེ་དངོས་རིགས་
ཀྱི་འཚོ་གནས་དང་མཐུན་ཐབས་བྲལ་བའི་བེད་སྤྱོད་ལས་གཡོལ་ཐབས་སྤྱོད་དེ་རིགས་ཀྱི་ཚོང་
ལས་ལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤངས་འདྲིན་དམ་པོ་མ་བྱས་ན་སྐྱེ་དངོས་དེ་དག་རྫོགས་ཉེན་དུ་འབྱུར་བའི་
ཉེན་ཁ་ཡོད།

(༢) དོན་ཚན་འདིའི་ནང་གསལ་དུ་མ་ཚན་ཀ་པར་ཁུངས་གཏུགས་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་གཞན་དག་

གི་ཚོང་འབྲེལ་བཀག་སྡོམ་བྱ་བར་ངེས་པར་དུ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་འཛིན་ནམ་པོ་བྱེད་དགོས་པའི་
སླེ་དངོས་རིགས་གཞན།

- ༡ མོས་མཐུན་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་ངོས་འཛིན་བྱས་པའི་ཚོགས་ཉེན་ཅན་གྱི་སླེ་དངོས་རྣམས་ཚོང་ལས་
ཁྲོད་ལོག་སློབ་བྱེད་པར་སྡོམ་འགོག་དང་དམ་བྲག་བྱ་ཆེད་རྒྱལ་ཁབ་དེ་དག་གིས་མཉམ་རུབ་བྱ་དགོས།
- ༤ ད་ལྟའི་ཕྱོགས་ཚོད་འདིའི་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཚད་ལོག་མ་གཏོགས། མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཚོས་
དོན་ཚན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ། གསུམ་པ་བཅས་ཀྱི་ནང་གསལ་གྱི་སློབ་ཆགས་དང་ཉེ་རིགས་རྣམས་ཚོང་
གཉེར་བྱེད་མི་ཚོགས།

དོན་ཚན་གསུམ་པ།

ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་གྱི་སླེ་དངོས་དང་དེའི་ཉེ་རིགས་

རྣམས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་ཐད་ཀྱི་སློབ་གཞི།

- ༡ ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་གྱི་སླེ་དངོས་དང་དེའི་ཉེ་རིགས་རྣམས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་ཚང་མ་དོན་
ཚན་འདིའི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་གཞིར་བཟུང་ཡིན།
- ༢ ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་གྱི་སླེ་དངོས་དང་དེའི་རིགས་གང་རུང་ཞིག་ཕྱི་ཚོང་བྱེད་པར་སྡོམ་
ཚུད་བཀའ་ཁྲོལ་དང་། ཕྱིར་ཚོང་ཚོགས་མཚན་ཡིག་ཆ་བཅས་དགོས། ནང་འབྲེན་གྱི་ཚོགས་མཚན་ཐོབ་
པར་གཤམ་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་རྣམས་ཚོང་དགོས་པ་ཡིན།

- (༡) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ཕྱི་ཚོང་ཚན་རིག་དབང་འཛིན་ནས་ཕྱི་ཚོང་དེ་རིགས་ཀྱིས་སླེ་དངོས་དེ་དག་གི་
འཚོ་གནས་ལ་གཞོན་སློན་མེད་པར་མོས་མཐུན་བྱུང་བ།
- (༢) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ཕྱི་ཚོང་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་ཕྱི་ཚོང་སླེ་དངོས་དེ་རྣམས་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་སློབ་
ཆགས་དང་ཅི་ཤིང་རིགས་སྲུང་སློབ་ཀྱི་སློབ་གཞི་དང་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་མོས་མཐུན་དགོས།
- (༣) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ཕྱི་ཚོང་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་ཕྱི་གཏོང་བྱེད་པའི་སླེ་དངོས་རིགས་དེ་རིགས་
ཀྱི་བདེ་དོན་ཐད། མས་སློན་མི་ཕོག་པ་དང་། བཅན་ཤིང་མི་སློབ་པ་བཅས་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་
གཞོན་སློན་མི་འབྱུང་བའི་ངང་སླེལ་འབྲེན་བྱ་བར་མོས་མཐུན་ཡོད་པ།

(ང) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ཕྱི་འདྲེན་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་སྐྱེ་དངོས་དེ་ནང་འདྲེན་བྱེད་པའི་བཀའ་འཁྲོལ་
ཚོག་མཆན་ཡོད་པར་མོས་མཐུན་ཡོད་པ།

༡ ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ནང་འདྲེན་བྱེད་པར་སྡོན་ཚུད་ཀྱི་བཀའ་འཁྲོལ་
དང་། ནང་འདྲེན་ཡིག་ཆ། ཕྱི་ཚོང་ནམ་བུ་བརྒྱུད་གཏོང་གང་རུང་གི་ཚོག་མཆན་དོས་སྐྱོར་དགོས།
གཤམ་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱན་ནམས་ཚང་བའི་ཐོག་ནང་འདྲེན་ཚོག་མཆན་ཐོབ་དགོས།

(༡) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་འདྲེན་ཚན་རིག་དབང་འཛིན་གྱིས་ནང་འདྲེན་དེའི་འབྲེལ་ཡོད་སྐྱེ་དངོས་རིགས་
ཀྱི་འཚོ་གནས་ལ་གནོད་སྐྱོན་མི་ཕོག་པའི་གྲོས་མཐུན་ཐོབ་དགོས།

(༢) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་འདྲེན་ཚན་རིག་དབང་འཛིན་ནས་ནང་འདྲེན་བྱེད་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེའི་
སྡོད་གནས་དང་བདག་སྐྱོང་ཚད་ལྡན་ཡོད་པར་མོས་མཐུན་ཡོད་པ།

(༣) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་འདྲེན་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་ཉེ་རིགས་དེ་དག་ཚོང་གཉེར་གྱི་དམིགས་ལུལ་
མིན་པར་མོས་མཐུན་ཡོད་པ།

༤ ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་དེ་དག་བརྒྱུད་གཏོང་བྱེད་པར་སྡོན་ལ་བཀའ་འཁྲོལ་
དང་། བརྒྱུད་གཏོང་དོས་སྐྱོར་ཡིག་ཆ་དགོས།
གཤམ་གསལ་ཆ་རྒྱན་ནམས་ཚང་བའི་ཐོག་བརྒྱུད་གཏོང་དོས་སྐྱོར་བྱུང་དགོས།

(༡) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་བརྒྱུད་གཏོང་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་བརྒྱུད་གཏོང་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་དུའི་
གྲོས་ཚོད་ཀྱི་ཆ་རྒྱན་དབང་ཚད་ལྡན་ནང་འདྲེན་བྱེད་པར་འདོད་ཚོ་ཁིངས་པ་བྱ་རྒྱ།

(༢) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་བརྒྱུད་གཏོང་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་ད་གནས་སྐྱེ་དངོས་གང་རུང་ལ་མས་སྐྱོན་
མི་ཕོག་པ་དང་། བཙན་ཤེད་མི་སྡོད་པ་བཙས་འཕྲོད་བརྟེན་ལ་གནོད་སྐྱོན་མེད་པའི་ངང་ག་རྒྱུག་
དང་སྐྱེལ་འདྲེན་བྱ་བར་མོས་མཐུན་བྱ་རྒྱ།

(༣) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་བརྒྱུད་གཏོང་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་ད་གནས་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ནང་འདྲེན་བྱེད་
པར་ཚོག་མཆན་བཀའ་ཁྲོལ་ཐོབ་ཡོད་པར་མོས་མཐུན་བྱ་རྒྱ།

༥ ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་གྱི་མཚོ་གནས་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་མཚོ་ནས་ནང་འདྲེན་བྱེད་པར་
རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་འདྲེན་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་སྡོན་ཚུད་བཀའ་འཁྲོལ་ཡིག་ཆ་དགོས།

གཤམ་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱན་རྣམས་ཚང་བའི་ཐོག་གསར་འདེན་བཀའ་འཁྲོལ་ངོས་སྤྱོད་བྱུང་དགོས།

- (ཀ) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་གསར་འདེན་ཚན་རིག་དབང་འཛིན་ནས་གསར་འདེན་དེས་སྐྱེ་དངོས་དེ་རིགས་
གྱི་འཚོ་གནས་ལ་གནོད་པ་མེད་པར་གྲོས་མཐུན་བྱུང་རྒྱ།
- (ཁ) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་འདེན་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་སྐྱེ་དངོས་དེ་རིགས་འབྱོར་ཡུལ་དུ་ད་གནས་
སྐྱེ་དངོས་གང་རུང་གི་སྡོད་གནས་དང་བདག་སྐྱོང་ཚད་ལྡན་བྱ་བར་ཡིད་ཆེས་བྱ་རྒྱ།
- (ག) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་འདེན་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་གསར་འདེན་བྱེད་པའི་སྐྱེ་དངོས་དེ་དག་ཚོང་
ལས་གྱི་དམིགས་ཡུལ་མིན་པར་ཡིད་ཆེས་བྱ་རྒྱ།

དོན་ཚན་བཞི་བ།

ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་དང་དེའི་

ཉེ་རིགས་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་ཐད་གྱི་སྒྲིག་གཞི།

- ༡ ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་དང་དེའི་ཉེ་རིགས་རྣམས་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་ཚང་མ་
དོན་ཚན་འདིའི་ཆ་རྒྱན་དབང་ཚད་གཞིར་བརྟུང་ཡིན།
- ༢ ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་རྣམས་ཕྱི་ཚོང་བྱེད་པར་སྡོད་ཚུད་བཀའ་
འཁྲོལ་དང་ཕྱི་ཚོང་ཚོག་མཚན་ཡིག་ཆ་བཅས་དགོས།

གཤམ་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱན་རྣམས་ཚང་བའི་ཐོག་ནས་ཕྱི་ཚོང་བཀའ་འཁྲོལ་ཚོག་མཚན་བྱུང་དགོས།

- (ཀ) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ཕྱི་ཚོང་ཚན་རིག་དབང་འཛིན་ནས་ཕྱི་ཚོང་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་དག་
གི་འཚོ་གནས་ལ་གནོད་སྐྱོན་མེད་པར་གྲོས་མཐུན་བྱུང་དགོས།
- (ཁ) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ཕྱི་ཚོང་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་སྐྱེ་དངོས་དེ་རྣམས་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་སྲོག་ཆགས་
དང་རྩི་ཤིང་སྲུང་སྐྱོབ་གྱི་སྒྲིག་གཞི་དང་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་མོས་མཐུན་ཡོད་པ།
- (ག) རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ཕྱི་ཚོང་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་ཕྱི་ཚོང་བྱེད་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེའི་བདེ་དོན་
ཐད་སྐྱོན་མི་ཐོག་པ་དང་བཅན་ཤིང་མི་སྡོད་པ་བཅས་འཕྲོད་བསྐྱེན་ལ་མི་གནོད་པའི་ངང་སྐྱེལ་

འདྲིན་བྱ་བར་མོས་མཐུན་ཡོད་པ།

༡ མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་དེ་དེའི་ནང་གི་ཚན་རིག་དབང་འདྲིན་ནས་རྒྱུར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ཕྱི་ཚོང་བྱ་བའི་བཀའ་འཁྲོལ་ཡིག་ཆ་ལ་ལྟ་རྟོག་དང་སྐྱེ་དངོས་དེའི་རིགས་ཀྱི་ཕྱི་ཚོང་དེ་ཉིད་ལ་འང་ལྟ་རྟོག་བྱེད་གྱི་ཡོད། མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚན་རིག་དབང་འདྲིན་སྡེ་ཚན་ཞིག་ནས་ཕྱི་ཚོང་བྱེད་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་རྒྱན་སྲིང་བྱེད་པར་ཕྱི་ཚོང་དེའི་རིགས་སྲ་ཕྱི་བར་གསལ་དུ་སྦྲོད་བཅུད་ཉིན་འབྲེལ་དང་འཚམས་པར་ཚད་འདྲིན་དམ་པོ་བྱེད་དགོས་པར་ཐག་ཚད་བྱུང་ཆོ། སྐྱེ་དངོས་དེའི་རིགས་རྒྱུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོའི་འོས་ཚས་དང་ལྡན་པས་དེར་ཚུད་སྲིད། དེར་བརྟེན། ཚན་རིག་དབང་འདྲིན་དེས་སྐབས་བབ་ཀྱི་དོ་དམ་དབང་འདྲིན་ལ་སྐྱེ་དངོས་དེའི་ཉེ་རིགས་ཕྱི་ཚོང་ཚོག་མཚན་སྦྲོད་པར་ཚད་འདྲིན་རན་པའི་སྐྱིག་གཞི་བཟོ་བར་གྲོས་བསྟུར་བྱེད་དགོས།

༢ རྒྱུར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ནང་འདྲིན་བྱེད་པར་སྡོན་ལ་ཕྱི་ཚོང་ངམ་བརྒྱུད་འདྲིན་གང་རུང་གི་བཀའ་འཁྲོལ་ཡིག་ཆ་དགོས།

༣ རྒྱུར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་བརྒྱུད་གཏོང་བྱེད་པར་སྡོན་ལ་བཀའ་འཁྲོལ་དང་བརྒྱུད་གཏོང་དོས་སྦྲོར་དགོས།

- གསལ་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱན་ནམས་ཚང་བའི་ཐོག་བརྒྱུད་གཏོང་བཀའ་འཁྲོལ་དོས་སྦྲོར་བྱུང་དགོས།
- (ཀ) རྒྱལ་ཁབ་གང་དེར་ནང་འདྲིན་བྱས་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་དེ་ལྟའི་གྲོས་ཚད་འདིའི་ཆ་རྒྱན་དབང་ཚད་ལྟར་ཡིན་པར། རྒྱལ་ཁབ་དེའི་བརྒྱུད་གཏོང་དོ་དམ་སྡེ་ཚན་ནས་མོས་མཐུན་ཡོད་པ་དང་།
- (ཁ) ད་གནས་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེའི་བདེ་དོན་ཐད་སྡོན་མི་ཕོག་པ་དང་བཅུན་ཤེད་མི་སྦྲོད་པ་བཅས་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་གཞོན་སྦྲོན་མི་འབྱུང་བའི་ངང་སྐྱེལ་འདྲིན་བྱེད་པར་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་བརྒྱུད་གཏོང་དོ་དམ་དབང་འདྲིན་ནས་མོས་མཐུན་ཡོད་པ།

༤ རྒྱུར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་གྱི་མཚོ་དངོས་ནང་འདྲིན་བྱེད་པར་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་འདྲིན་དབང་འདྲིན་ནས་སྡོན་ཚུད་བཀའ་འཁྲོལ་དོས་སྦྲོར་བྱུང་དགོས།

གཤམ་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱན་ནམས་ཚང་བའི་ཐོག་ནང་འདྲིན་བཀའ་འཁྲོལ་དོས་སྦྲོར་བྱུང་དགོས།

- (ཀ) ནང་འདྲིན་བྱེད་པའི་སྐྱེ་དངོས་དེས་དེའི་རིགས་ཀྱི་འཚོ་གནས་ལ་གནོད་སྐྱོན་མེད་པར་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ཚན་རིག་དབང་འདྲིན་ནས་སློབ་སྦྱོན་གནང་ཡོད་པ།
- (ཁ) ད་གནས་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེའི་བདེ་དོན་ཐད་མས་སྐྱོན་མི་ཕོག་པ་དང་བཙན་ཤེད་མི་སྤྱོད་པ་བཅས་འཕྲོད་བསྐྱེན་ལ་གནོད་སྐྱོན་མི་འབྱུང་བའི་ངང་བདག་སྐྱོང་བྱ་བར་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་དོ་དམ་དབང་འདྲིན་ནས་མོས་མཐུན་ཡོད་པ།
- མ) དོན་ཚད་འདིའི་དུས་ཚན་དུག་པ་ལ་ཁུངས་གདུགས་པའི་ངོས་སྤྱོད་ནམས་ཚན་རིག་དབང་འདྲིན་གྱི་སློབ་སྐྱོན་འོག་གསལ། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་པའི་ཚན་རིག་དབང་འདྲིན་ཁག་དང་གོ་བསྐྱར་འོག་ཡང་ན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚན་རིག་དབང་འདྲིན་ཁག་ལ་ནང་འདྲིན་བྱེད་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་དག་གི་གངས་ཚད་སོགས་ལ་གོ་བསྐྱར་བྱེད་པའི་དུས་ཡུན་ལོ་གཅིག་ནང་མཇུག་སྐྱིལ་གྱིས་ངོས་སྤྱོད་དེ་ཐོབ་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས།

དོན་ཚན་གྲུ་པ།

**རྒྱུ་བཀོད་དོན་ཚན་གསུམ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་དང་
དེའི་ཉེ་རིགས་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་ཐད་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི།**

- ཉ) རྒྱུ་བཀོད་དོན་ཚན་གསུམ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་དང་དེའི་ཉེ་རིགས་ནམས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་ཚང་མ་ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་དོན་ཚན་འདིའི་ཆ་རྒྱན་དབང་ཚད་ལྟར་ཡིན།
- ཏ) རྒྱུ་བཀོད་དོན་ཚན་གསུམ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ནམས་རྒྱལ་ཁབ་གང་གིས་ཕྱི་ཚོང་བྱེད་པར་རྒྱལ་ཁབ་དེས་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་ནམས་རྒྱུ་བཀོད་དོན་ཚན་གསུམ་པའི་ཁོངས་སུ་ཚུད་པར་སློན་ཚུད་བཀའ་འཁྲུལ་དང་ཕྱི་ཚོང་ངོས་སྤྱོད་ཡིག་ཆ་བྱུང་དགོས།
གཤམ་གསལ་དོན་ཚན་ནམས་ཚང་བའི་ཐོག་ཕྱི་ཚོང་བཀའ་འཁྲུལ་ཚོག་མཚན་བྱུང་དགོས།
(ཀ) ཕྱི་ཚོང་བྱེད་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་ནམས་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་སོག་ཆགས་དང་ཅི་ཤིང་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ཕྱི་ཚོང་དབང་འདྲིན་ནས་མོས་མཐུན་ཡོད་པ་དང་།

- ༤ རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་འདྲན་དབང་འཛིན་གྱིས་ཕྱི་ཚོང་ངམ་བརྒྱུད་གཏོང་། ནང་འདྲན་བྱེད་པའི་ཚོགས་མཚན་དང་ངོས་སྤོར་སོགས་ཕྱིར་འབྲེན་གྱིས་བདག་གཉེར་བྱེད་ཚོགས།
- ༥ རོ་དམ་དབང་འཛིན་གྱིས་འོས་འཚམས་དང་སྐྱབ་རུང་གི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེའི་ངོས་འཛིན་སྐབས་བདེར་ཡོང་ཆེད་མཚོན་རྟགས་བཀོད་ཚོགས། དགོས་དོན་དེའི་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་མཚོན་རྟགས་ནི་ཟུབ་མེད་དཔར་རྗེས་སམ་ཞ་ཉེའི་ཐམ་ཀ། ཡང་ན་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ངོས་འཛིན་བྱེད་པར་འོས་པའི་ཐབས་ལམ་གཞན་སོགས་ལ་གོ། དེ་ནི་དབང་ཚད་མེད་པའི་མིས་འདྲ་བཤུས་སམ་ལའ་སྒྲོས་མི་བྱེད་པའི་སྒྲོན་འགོག་ཆེད་དུ་ཡིན།

དོན་ཚན་བདུན་པ།

ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཆག་ཡང་དང་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཚད་གཞན་དག

- ༡ དོན་ཚན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། ལྷ་པ་བཅས་ཀྱི་ནང་གསལ་ཆ་རྒྱན་དབང་ཚད་རྣམས་ནི་ཕྱི་ཚོང་འགག་སྒྲིའི་དབུ་ཁབ་འོག་གི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་བརྒྱུད་ནས་སྤོར་འདྲན་བྱེད་སྐབས་ཅུང་ཙམ་སྐྱབ་སའི་གནས་དེ་ལ་སྤོད་པར་མི་བྱ།
- ༢ རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ཕྱི་ཚོང་དབང་འཛིན་ནམ་བརྒྱུད་གཏོང་དབང་འཛིན་ཞིག་ནས་ད་ལྟོ་སྤོར་ཚོད་ཀྱི་ཆ་རྒྱན་དབང་ཚད་བཀོལ་བའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་བདག་གཉེར་དུ་ཐོབ་པར་མོས་མཐུན་ཡོད་པ་དང་། རོ་དམ་དབང་འཛིན་གྱི་ངོས་སྤོར་ཡོད་པའི་རིགས་ལ། དོན་ཚན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། ལྷ་པའི་ཆ་རྒྱན་དབང་ཚད་མི་དགོས།
- ༣ དོན་ཚན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། ལྷ་པ་བཅས་ཀྱི་ཆ་རྒྱན་དབང་ཚད་རྣམས་ནི་སྐྱེར་དབང་ངམ་བྱིམ་དངོས་ཀྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ལ་བེད་སྤོད་མི་བྱ། ཆག་ཡང་འདི་བེད་སྤོད་བྱེད་མི་ཐུབ་ས་ནི།
  - (༡) ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་དུ་བདག་དབང་དུ་གྱུར་པའི་ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དང་། དེ་དག་རྒྱལ་ནང་དུ་ནང་འདྲན་བྱེད་པའམ།
  - (༢) ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ལ་ཆ་བཞག་ན།

(༡) རྒྱ་དངོས་རིགས་དེ་ཕྱི་ལོ་རྒྱལ་ཁབ་ནང་དུ་བདག་པ་དང་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་རི་ལྷང་ནས་སློབ་ཤུག་
བྱས་པ།

(༢) དེ་དག་བདག་གཉེས་བས་གཏན་སྡོད་རྒྱལ་ཁབ་ནང་དུ་ནང་འདྲན་བྱེད་པ་དང་།

(༣) རི་ལྷང་ནས་སློབ་ཤུག་བྱས་པའི་རྒྱ་དངོས་དེ་རིགས་ཕྱི་ཚོང་མ་བྱས་སྡོད་དུ་དོ་དམ་དབང་
འཛིན་ནས་ད་ལྟོ་ལྟོ་ཚོང་ནས་རྒྱ་དངོས་དེའི་ཐད་བཏོན་པའི་ཆ་རྒྱན་ལོག་བདག་གཉེས་
བྱང་བར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ཕྱི་ཚོང་བཀའ་འཁྲོལ་ཚོགས་མཆན་
ཐོབ་དགོས།

༤ ཟུར་བཞོན་དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་གྱི་སློབ་ཆགས་དང་དེའི་ཉེ་རིགས་རྣམས་ཚོང་གཉེས་གྱི་དམིགས་
ཡུལ་ཆེད་འཛིན་བཟུང་དང་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་ཟུར་བཞོན་དོན་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་གྱི་
ཚི་ཤིང་དང་དེའི་ཉེ་རིགས་རྣམས་ཚོང་གཉེས་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཆེད་བཅས་མ་དང་སྦྱོང་སྤེལ་བཏང་བའི་
རྒྱ་དངོས་རིགས་ཟུར་བཞོན་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་དུ་བཅི་རྒྱ།

༥ སློབ་ཆགས་དང་དེའི་ཉེ་རིགས་སམ་ཚི་ཤིང་དང་དེའི་ཉེ་རིགས། ཡང་ན་སློབ་ཆགས་དང་ཚི་ཤིང་རིགས་
དེ་དག་གི་ཆ་ཤས་བཅས་ཚོང་གཉེས་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཆེད་འཛིན་བཟུང་གསོ་སྦྱོང་དང་བཅས་མར། རྒྱལ་
ཁབ་དེའི་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་མོས་མཐུན་བྱང་བའི་དོན་སྦྱོར་དེ། དོན་ཚན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། ཡང་
ན་ལྷ་པའི་ཆ་རྒྱན་ལ་མཁོ་ངེས་ཅན་གྱི་ཚོགས་མཆན་དང་དོན་སྦྱོར་གྱི་ཚབ་དུ་དོན་འཛིན་ཡོད།

༦ དོན་ཚན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། ལྷ་པ་བཅས་ཀྱི་ཆ་རྒྱན་ནི་རྩ་རིགས་དང་གཅེས་སྤང་ཚི་ཤིང་ལས་གཞན།
འགྲེམ་སྟོན་རྒྱ་དངོས་རིགས། དོ་དམ་དབང་འཛིན་ཞིག་ནས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་པའམ་དེའི་དོན་འཛིན་
མཆན་རྟགས་བཞོན་ཡོད་པའི་གསོན་པོར་གནས་ཡོད་པའམ་མ་དབེར་སྦྱོང་པའི་ཚི་ཤིང་རིགས་བཅས། ཚོང་
འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་གཡར་མ་དང་ཞལ་འདེབས། ཚན་རིག་པ་དང་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ལོག་དེབ་སྦྱེལ་
བྱས་པའི་ཚན་རིག་སྡེ་ཚན་ཁག་པན་ཚུན་བརྗེ་སློབ་བྱེད་པར་བེད་སྦྱོང་བྱ་རྒྱ་མིན།

༧ རྒྱལ་ཁབ་དེའི་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ལ་འགྲེལ་བཞུགས་གཅན་གཞན་ཁང་དང་སེམས་ཅན་གྱི་འཁྲབ་སྟོན། གཅན་
གཞན་གསོ་ཉར་ཁང་། ཚི་ཤིང་འགྲེམ་སྟོན་ནམ། ཡང་ན་འགྲེལ་བཞུགས་འགྲེམ་སྟོན་སོགས་ཀྱི་ཆེད་སྦྱོ་
དངོས་སྦྱེལ་འདྲན་བྱེད་པར་དོན་ཚན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། ལྷ་པ་བཅས་ཀྱི་དགོས་མཁོའི་ཆ་རྒྱན་མེད་

པའི་ཐོག་ནས་ཚོགས་མཆན་གནང་བའི་དབང་ཆ་ཡོད།

(ཀ) སྤྱི་ཚོང་ཅན་ནམ་ནང་འདྲིན་མཁན་གྱིས་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེའི་སྐོར་དོ་དམ་དབང་འཛིན་དུ་དེབ་སྐྱེལ་ཆ་ཚང་ཞིབ་ཤུགས་བྱེད་དགོས།

(ཁ) སྐྱེ་དངོས་དེའི་རིགས་ནི་དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་གཉིས་པའམ་ལྡེ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ཡིན་དགོས།

(ག) ད་གནས་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་ལ་ཕྱི་སྐྱོན་མི་ཕོག་པ་དང་བཅན་ཤེད་མི་སྲོད་པ་བཅས་འཕྲོད་བརྟེན་ལ་གཞོན་སྐྱོན་མེད་པའི་ངང་སྐྱེལ་འདྲིན་བདག་གཉེར་བྱ་བར་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ནས་མོས་མཐུན་ཡོད་དགོས།

དོན་ཚན་བརྒྱད་པ།

མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་སྲུང་དགོས་པའི་སྤྱི་གཞི།

༡ མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་ད་ལྟའི་གོ་སྐོར་ཚོད་འདིའི་ཆ་རྒྱན་དབང་ཚད་ལག་ལེན་བསྐྱར་བར་ཚད་རམ་པའི་ཁྲིམས་གཞི་འཛིན་དགོས་པ་དང་ཁྲིམས་འགལ་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་ལ་བཀག་སྡོམ་བྱ་རྒྱུ། ཁྲིམས་གཞི་དེ་དག་ནི།

(ཀ) སྐྱེ་དངོས་དེ་རིགས་ཚོང་འབྲེལ་བྱེད་པའམ་བདག་གཉེར་བྱེད་པ། ཡང་ན་གཉིས་ཀ་བྱེད་པར་ཉེས་ཆད་གཏོང་རྒྱུ་དང་།

(ཁ) སྐྱེ་དངོས་དེའི་རིགས་གཞུང་བཞེས་གཏོང་བའམ་ཡང་ན་སྐྱེ་དངོས་དེའི་རིགས་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་སྤྱི་ཚོང་བྱེད་མཁན་དེ་ལ་ཕྱིར་སྲོད་བྱ་རྒྱུ།

༢ དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་གྱི་ཁྲིམས་གཞིའི་ཐོག་ལ། ད་ལྟའི་གོ་སྐོར་ཚོད་འདིའི་ཆ་རྒྱན་དབང་ཚད་ཀྱི་ཁྲིམས་གཞི་དང་འགལ་བའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་བཞེས་བྱུང་འབྲས་སུ་ཕྱིན་པའི་འགོ་གོ་སྐོར་ལ། གལ་ཏེ་དགོས་མཁོ་ཡོད་ན་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ནང་ཁུལ་གྱི་གསལ་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུ།

- ༡ མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་སྐྱེ་དངོས་དེའི་རིགས་ཚོང་གཉེར་བྱེད་པར་ངེས་མཁའི་འགོ་ལུགས་ཚ་ཚང་
 དུས་ལྷན་ནང་ལེགས་འགྲུབ་ལྷན་པར་གང་ལྷན་ཅི་རུས་བྱེད་དགོས། སྐྱེ་ལ་འདྲིན་ཐོབ་ཐང་དེ་བཞིན་སྐབས་
 བདེར་གཏོང་ཆེད་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་རྣམས་ངེས་པར་དག་བཤེར་བྱེད་དགོས་
 སའི་ལྷ་ཁའི་འགག་སྐྱོ་བརྒྱབ་ཚོགས་ མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གསོན་པོར་གནས་ཡོད་པའམ་མ་དཔེར་
 སྐྱོད་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་རྒྱ་ལྷན་པར་བདག་གཉེར། ཡང་ན་སྐྱེ་ལ་འདྲིན་བཅས་བྱེད་སྐབས་སུ་སྐྱེ་
 དངོས་རིགས་ལ་ཕྱས་སྐྱོན་མི་ཕོག་པ་དང་བཅུན་ཤེད་མི་ཕོག་པ་བཅས་འཕྲོད་བརྟེན་ལ་མི་གཞོད་པའི་ངང་
 བདག་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ནན་ཏན་བཅོ་རྒྱ།
- ༤ གསོན་པོར་གནས་ཡོད་པའམ་མ་དཔེར་སྐྱོད་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་རྣམས་དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་དང་
 ཕོ་ལ་ཁུངས་གཏུགས་པའི་སྐྱིག་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་བཞེས་བཏང་བར།
- (༡) སྐྱེ་དངོས་དེའི་རིགས་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་གཞུང་བཞེས་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ཞིག་ལ་འགན་སྲོད་བྱ་
 རྒྱ།
- (༢) དོ་དམ་དབང་འཛིན་དེས་ཕྱི་ཚོང་བྱེད་སའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་མཉམ་དུ་གྲོས་བསྟུར་བྱས་ནས་རྒྱལ་
 ཁབ་དེའི་འགོ་གོན་འོག་སྐྱེ་དངོས་དེ་ཕྱིར་སྐྱོད་བྱེད་པའམ་ཉེན་སྐྱོབ་བརྩི་གནས་ཤིག་གསུམ། ཡང་
 ན་དོ་དམ་དབང་འཛིན་གྱིས་ད་ལྟའི་གྲོས་ཚོད་འདིའི་དམིགས་ལུལ་དང་མཐུན་པའི་འོས་འཚམས་
 ས་གནས་ཞིག་ཏུ་སྐྱོད་རྒྱ་དང་།
- (༣) དུམ་ཚན་འདིའི་ནང་གསལ་ཁ་པའི་ཐག་གཅོད་སྐབས་བདེར་ཡོང་ཆེད། དོ་དམ་དབང་འཛིན་
 དེས་ཉེན་སྐྱོབ་བརྩི་གནས་དང་སྡེ་ཚན་གཞན་ལ་སྐྱོད་མིན་དེ་ཚན་རིག་དབང་འཛིན་ཞིག་ནས་
 སྐྱོབ་སྐྱོན་ལྷ་བའམ། དེ་མིན་འཛིན་སྐྱོང་གཞན་དང་གྲོས་བསྟུར་བྱ་རྒྱ།
- ༥ དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་བཞི་པར་བཀོད་པའི་ཉེན་སྐྱོབ་བརྩི་གནས་ནི་དོ་དམ་དབང་འཛིན་ཞིག་གིས། གསོན་
 ཕོར་གནས་ཡོད་པའམ་མ་དཔེར་སྐྱོད་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དང་། དམིགས་བསལ་གཞུང་བཞེས་བྱས་
 པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ཀྱི་བདེ་དོན་ཐང་ལྷ་རྟོག་བྱེད་པར་བརྟུགས་པའི་སྡེ་ཚན་ལ་གོ
- ༦ མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་རེ་ནས་ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་ཕོ་དང་གཉེས་པ། གསུམ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་
 སྐྱེ་དངོས་རིགས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་ཡིག་ཚ་ཉར་ཚགས་བྱ་རྒྱ་དང་དེར་འཁོད་རྒྱ་ནི།

(ཀ) ཕྱི་ཚོང་མཁན་དང་ནང་འདྲིན་མཁན་གྱི་མིང་དང་ཁ་བྱང་།

(ཁ) བཀའ་འཁོལ་ཨང་གངས་དང་ཚོག་མཆན་མ་དཔེ། རོས་སྒྲོར། ཚོང་འབྲེལ་འདི་གང་དུ་བྱུང་
བའི་རྒྱལ་ཁབ། དེའི་ཨང་གངས་སམ་གངས་ཚད། སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེའི་མ་དཔེ། ཟུར་
བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ། གསུམ་པའི་ནང་གསལ་བཞིན་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ཀྱི་མིང་
དང་ཚད་འཇལ་བྱུང་བའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ཀྱི་ཆེ་ཆུང་ངམ་ཕོ་མོ་བཅས་ཀྱི་སྐོར།

མ མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་རེ་རེ་ནས་ད་ལྟོ་གོས་ཚོད་ཀྱི་ལག་ལེན་སྙན་གསལ་ལུ་བར་གྲུ་བྱེད་བྱ་བྱེད་ཀྱི་སྐོར།

མཐུན་ཚོགས་འདྲིན་སྐྱོང་ལ་སྙན་འབུལ་བྱ་བྱེད།

(ཀ) དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་དུག་པའི་ནང་གསལ་ཁ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་
ལྡན་པའི་ལོ་འཁོར་སྙན་ཐོ་ཞིག་དང་།

(ཁ) ཁྲིམས་བཞོ་དང་སྐྱེད་སྐྱོང་འདྲིན། འདྲིན་སྐྱོང་བཅས་ཀྱིས་ད་ལྟོ་གོས་ཚོད་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་
ལག་བསྟར་ཡོང་བར་སྐྱིག་གཞི་གཏན་འབབས་ཀྱིས་ལོ་འཁོར་གཉིས་རེའི་སྙན་ཐོ་ཞིག་ལུ་འབུལ་
བྱེད་དགོས།

ད དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་བདུན་པར་ཁྲུངས་གཏུགས་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་འབྲེལ་ཡོད་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་དང་མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ཚེ་མི་མང་ལ་མཁོ་སྤོད་བྱ་བྱེད།

དོན་ཚན་དགུ་པ།

དོ་དམ་དང་ཚན་རིག་དབང་འདྲིན།

ཉ མཐུན་ཚོགས་རེ་རེས་ད་ལྟོ་གོས་ཚོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཆེད་དུ་བསྐོ་བཞག་བྱ་བྱེད།

(ཀ) ཚོག་མཆན་དང་རོས་སྒྲོར་སྐྱོད་ཆེད། མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ་གྱུར་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་
དེའི་ཚབ་བྱེད་ལོས་པའི་དོ་དམ་དབང་འདྲིན་གཅིག་གམ་དེ་ལས་མང་བ་དང་།

(ཁ) ཚན་རིག་དབང་འདྲིན་གཅིག་གམ་དེ་ལས་མང་བ།

ཏ གཏན་འབབས་དང་རོས་ལེན། ཚོག་མཆན་ནམ་ཁ་སྐྱོན་སོགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་བཙལ་འདྲིན་བྱེད་པའི་

ཀྱལ་ཁབ་དེས་དུས་ཐོག་ཏུ་གཞུང་གཉེར་ཁང་ལ་མཐུན་ཚོགས་གཞན་དང་མཐུན་ཚོགས་འཛིན་སྐྱོང་ལས་
ཁུངས་ལ་འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་པའི་དབང་ཚད་ལྡན་པའི་དོ་དམ་དབང་འཛིན་དེའི་མིང་དང་ཁ་བྱང་སོགས་
བད་སྐྱེལ་བྱ་རྒྱུ།

༡ དོན་ཚན་འདིའི་ཆ་རྒྱན་དབང་ཚད་འོག་ཁྲིམས་དབང་སྐྱོད་ལེན་དང་བསྐྱོ་བཞག་གི་ཐད་འགྲུར་བ་ཕྱིན་ཚེ། མཐུན་
ཚོགས་དེས་མཐུན་ཚོགས་འཛིན་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་སུ་སྐབས་བབ་འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་པ་བརྒྱུད་མཐུན་ཚོགས་
ཁབ་གཞན་ལ་འང་ཁྲབ་བསྐྱབས་བྱ་རྒྱུ།

༤ དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་གཉིས་པར་ཁུངས་གཏུགས་པའི་དོ་དམ་དབང་འཛིན་གང་རུང་གིས་མཐུན་ཚོགས་
འཛིན་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་དང་མཐུན་ཚོགས་གཞན་གྱི་དོ་དམ་སྡེ་ཚན་གྱི་འཕོད་སྐྱེལ་འོག་ཚོགས་མཆན་དང་
ངོས་སྐྱོར་ཁུངས་སྐྱེལ་ར་སྐྱོད་ཀྱི་ཆེད་སྐྱུད་པའི་ཐམ་ཀ། ཅ་དངོས་གཞན་དང་སྐྱབས་ཉུགས་ཀྱི་ཉུགས་བཅས་
ཀྱི་སྐོར་ཁྲབ་བསྐྱབས་བྱ་རྒྱུ།

དོན་ཚན་བཅུ་པ།

**གོས་ཚད་འདིའི་མཐུན་ཚོགས་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཀྱལ་ཁབ་དང་མཐུན་ཚོགས་
ནང་ཞུགས་མེད་པའི་ཀྱལ་ཁབ་བར་གྱི་ཚོང་འབྲེལ།**

ད་ལྟའི་གོས་ཚད་འདིའི་མཐུན་ཚོགས་མ་ཡིན་པའི་ཀྱལ་ཁབ་ཁག་ཅིག་ནས། བརྒྱུད་འབྲེན་དང་བརྒྱུད་
གཏོང་། ནང་འབྲེན་གང་རུང་གི་ཚོང་འབྲེལ་ཐད། ཀྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་གི་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཞིག་ནས་སྐྱུད་
པའི་ཡིག་ཆ་དེ་ད་ལྟའི་གོས་ཚད་ཀྱི་ནང་དོན་དང་མཐུན་པའི་ཚོགས་མཆན་དང་ངོས་སྐྱོར་ཐད་མཁོ་ངེས་ཆ་རྒྱན་ལྡན་
ན། མཐུན་ཚོགས་ནས་ཡིག་ཆ་དངོས་ཀྱི་ཚབ་དུ་ངོས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

དོན་ཚན་བཅུ་གཅིག་པ།

མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ།

- ༡ མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོང་གིས་གོས་ཚོད་འདི་ལག་བསྟར་བྱས་ནས་དུས་ལུན་ལོ་གཉིས་ལས་མ་འགྲངས་པར་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་སྐོང་རྒྱ།
- ༢ དེ་ནས་བརྒྱུད་མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོང་གིས་ལྷན་ཚོགས་ཐག་གཅོད་གཞན་བྱུང་བ་དང་ཉུང་མཐར་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་སྐུམ་ཆ་གཅིག་གི་འཕོད་སྐྱེལ་ལོག་དམིགས་བསལ་ཚོགས་འདུ་བསྐོང་རྒྱ་མ་གཏོགས་ལོ་འཁོར་གཉིས་རེའི་མཚམས་སུ་ཚོགས་འདུ་ཐངས་རེ་རྒྱན་སྐོང་བྱ་དགོས།
- ༣ དམིགས་བསལ་ལས་རྒྱན་སྐོང་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་མཐུན་ཚོགས་ཀྱིས་ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་བྱ་རྒྱ་དང་།
  - (༡) མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོང་གིས་ལས་འགན་མཐའ་འཁྱོངས་བྱུང་བ་དང་དཔལ་འབྱོར་དབང་ཚད་བདག་གིར་བྱེད་པར་མཁོ་ངེས་ཅན་གྱི་ཆ་རྒྱན་བཅོ་རྒྱ།
  - (༢) རོན་ཚན་བཅོ་ལྔ་པ་གཞིར་བརྒྱུད་ཐོག་ཟུར་བཞོད་རོན་ཚན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལ་བསྐྱར་བཅོས་འདེམས་སྐྱིག་བྱེད་པར་བསམ་གཞིགས་བྱ་རྒྱ།
  - (༣) ཟུར་བཞོད་རོན་ཚན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ། གསུམ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ཉར་ཚགས་དང་བསྐྱར་གསོའི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་བྱ་རྒྱ།
  - (༤) མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོང་དང་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་གང་རུང་གིས་སྟན་གསང་ཞུས་པར་ཉན་འཛོག་བསམ་གཞིགས་བྱ་རྒྱ་དང་།
  - (༥) ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་ཀྱི་རྣམ་པ་རྒྱ་ཆེར་གཏོང་བར་འོས་བབ་ཀྱི་མཚམས་སྐོར་བྱ་རྒྱ།
- ༤ རོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་གཉིས་པའི་ཆ་རྒྱན་ལྷན་སྐོང་ཚོགས་འདུ་རེ་རེ་དང་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཚོས་ཐངས་རྗེས་མའི་རྒྱན་སྐོང་ཚོགས་འདུའི་དུས་ཚོད་དང་ས་གནས་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཚོག་
- ༥ ཚོགས་འདུ་གང་རུང་གི་ཐོག་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཚོས་ཚོགས་འདུའི་རྒྱུད་རིམ་གྱི་ཁྲིམས་སྒྲིལ་འདེམས་སྐྱིག་ཐག་གཅོད་བྱ་ཚོག་
- ༦ མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་དང་དེའི་དམིགས་བསལ་ཅན་གྱི་ངོ་ཚབ་ཁག་རྒྱལ་སྤྱིའི་རྩལ་ཕྱན་རྣམས་བྱགས་ངོ་ཚབ་ཁང་། དེ་བཞིན་ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་ཀྱི་མཐུན་ཚོགས་མ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་བཅས་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ཟུར་ཉན་དུ་འདྲུལ་ཞུགས་ཚོག་པ་ལས་འོས་འདེམས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་མེད།

པ ༥ མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་ལ་ཚོགས་འདུར་ཞུགས་པའི་རེ་བ་འདོན་མཁན་སྲུ་རུང་སྟོན་ཆགས་དང་ཅི་ཤིང་སྲུང་སྐྱོབ་དང་ཉར་ཚགས། རོ་དམ་ཆེད་ལས་ཤེས་ཚད་ལྡན་པའི་ཚོགས་པའམ་ངོ་ཚབ་གང་ཡིན་རུང་ཉུང་མཐར་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་སྲུང་ཆ་གཅིག་གིས་དགག་བྱ་མེད་ན་ཚོགས་འདུར་རྩུར་ཉན་དུ་ཞུགས་པའི་ཚོགས་མཚན་ཡོད།

(༡) རྒྱལ་སྤྱིའི་ངོ་ཚབ་ཁང་དམ་ཚོགས་པ་ཁག ཡང་ན་གཞུང་འབྲེལ་ལམ་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པ། རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་འབྲེལ་ངོ་ཚབ་ཁང་། ཚོགས་པ་ཁག་དང་།

(༢) རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ངོ་ཚབ་ཁང་ཁག་དང་ཚོགས་པ་ཁག་སྟེ། གནས་སྡོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་དགོས་པ་རྒྱ་མཚན་དེའི་ཆེད་དུ་ངོས་ལེན་ཡོད་པའི་རིགས་ལ་ཚོགས་མཚན་ཐོབ་ཆོ། ཚོགས་འདུར་རྩུར་ཉན་དུ་ཞུགས་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་ལས་འོས་འདེམས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཡིད།

དོན་ཚན་བཅུ་གཉིས་པ།
མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་ལས་ཁུངས།

༡ ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་ལག་བསྟར་ནང་ཞུགས་པའི་ཐོག་མཉམ་སྡེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཁོར་ཡུག་ལས་བགོས་སྡེ་ཚན་འདིན་སྐྱོད་འགན་འདིན་གྱིས་མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་བསྐོ་བཞག་བྱ་རྒྱུ། འདིན་སྐྱོད་འགན་འདིན་གྱིས་སྟོང་ཉན་ཅན་གྱི་སྟོན་ཆགས་དང་ཅི་ཤིང་སྲུང་སྐྱོབ་དང་ཉར་ཚགས་དོ་དམ་ཆེད་ལས་ལྡན་པའི་གཞུང་འབྲེལ་ནང་ཁུལ་ལམ་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའམ་རྒྱལ་ཡོངས་ངོ་ཚབ་དང་ཚོགས་པ་ཁག་གི་འོས་བབས་ཀྱི་མཐུན་འགྱུར་ངོས་ལེན་བྱས་ཚོག།

༢ མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་གི་བྱ་བའི་ནམ་གཞག་ནི།

- (༡) མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་བཞོད་སྐྱིད་ཀྱི་དུས་ལ་ཞབས་ཞུ་རྒྱུ་རྒྱུ།
- (༢) ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་ཀྱི་དོན་ཚན་ཉེར་ལྔ་དང་ཉེར་དུག་ནང་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་ལོག་འདིན་སྐྱོད་ལ་འགན་འཁུན་བྱས་པའི་བྱ་བཞག་ནམས་སྐྱབ་རྒྱུ།

- (ག) མཐུན་ཚོགས་ལྷན་ཚོགས་ནས་བཀའ་འཁྲོལ་བྱུང་བའི་ལས་རིམ་ལྟར་ཚན་རིག་དང་ཆེད་ལས་
 གྱིས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་ནས་ད་ལྟོ་ལོ་ཚེས་ཚེད་ལག་བསྟར་དང་། སྐྱེད་དོས་རིགས་ཀྱི་སྐྱེལ་འདྲིན་
 དང་དོས་འདྲིན། བྱ་སྒྲིག་ཚད་ལྷན་མོགས་ཀྱི་ཉམས་ཞིབ་ལ་མཐུན་འགྲུར་བྱ་རྒྱ།
- (ང) མཐུན་ཚོགས་ཁག་གི་སྣན་ཐོ་ལ་ཉམས་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་དང་། ད་ལྟོ་ལོ་ཚེས་ཚེད་ཀྱི་ལག་བསྟར་ཁུངས་
 བཏུན་བཟོ་དགོས་ངེས་ཅན་དུ་མཐོང་ཆོ། མཐུན་ཚོགས་ཁག་ནས་གནས་ཚུལ་བྱ་རྒྱས་སུ་གཏོང་
 བར་འབོད་བསྐྱེད་བྱ་རྒྱ།
- (ཅ) ད་ལྟོ་ལོ་ཚེས་ཚེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་བྱུང་ཆོ་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་
 ཁག་ལ་བརྟེན་འབྲེན་པར་བྱེད་དགོས།
- (ཆ) ཏུས་དེབ་དཔར་སྐྱུར་བྱ་རྒྱུ་དང་། མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་རྒྱར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོ་
 དང་གཉིས་པ། གསུམ་པའི་ཐད་ཀྱི་ཏུས་ཐོག་ཏུས་དེབ་དང་མཉམ་དུ་རྒྱར་བཀོད་དོན་ཚན་ཁག་
 གི་ནང་གསལ་སྐྱེད་དོས་རིགས་ཀྱི་དོས་འདྲིན་སྐབས་བདེར་ཡོང་ཆེད་གནས་ཚུལ་འབྲེལ་སྤེལ་
 བྱ་རྒྱ།
- (ཇ) འདྲིན་སྐྱོང་གིས་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་མཐུན་ཚོགས་བྱ་བཞག་ཐད་ཀྱི་ལོ་འཁོར་སྣན་
 ཐོ་དང་། ད་ལྟོ་ལོ་ཚེས་ཚེད་ཀྱི་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར། མཐུན་ཚོགས་ཚོགས་འདུའི་
 རི་སྐྱེལ་འོག་སྣན་ཐོ་གཞན་འབྲེལ་བར་བྱ་སྒྲིག་བྱ་རྒྱ།
- (ན) ད་ལྟོ་ལོ་ཚེས་ཚེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད། ཆེད་ལས་སམ་ཚན་རིག་གི་གནས་
 ཚུལ་བཞེ་ལེན་བཅས་ལག་བསྟར་གྱི་ཆེད་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བྱ་རྒྱ།
- (ད) མཐུན་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་བའི་ལས་འགན་གཞན་ཡང་སྐྱབ་བྱ་རྒྱ།

དོན་ཚན་བཅུ་གསུམ་པ།
རྒྱལ་སྐྱེལ་ཁྲིམས་གཞི།

༡ རྒྱར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོ་འཕམ་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེད་དོས་རིགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དེའི་རིགས་
 ཀྱི་ཚོང་ལས་ཀྱི་རྒྱུན་པས་གཞོད་འཆོ་ཕོག་བཞེན་པའཕམ། ད་ལྟོ་ལོ་ཚེས་ཚེད་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་ཡང་དག་པར་ལག་

བསྐྱར་མ་བྱུང་པའི་སློང་གི་གནས་ཚུལ་མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོང་ལ་འཁྲོལ་བ་དེས། མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོང་འདོད་པ་ཁེངས་པའི་ཐོག་དེས་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཁབ་དེའམ། འབྲེལ་ཡོད་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཁབ་ཁག་གི་ཚད་ལྡན་དོ་དམ་དབང་འདིན་ལ་བར་ལན་སྤོང་རྒྱ།

- ༧ མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཁབ་གང་རུང་ལ་དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་གྱི་བར་ལན་འཁྲོལ་ཆོ། དེས་ཁྲིམས་མཐུན་འོག་གང་ལྟར་གྱིས། སྐབས་བབས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོང་ལ་ར་སྤོང་བྱ་རྒྱ་དང་། འོས་བབས་ཅན་ལ་དེ་སེལ་ཐབས་ཀྱི་ཁྲིམས་གཅོད་གྲོས་འདོན་བྱ་རྒྱ། མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཁབ་དེའི་གནས་ཚུལ་འདི་ཞིབ་བྱེད་པར་འདོད་ན། འདི་ཞིབ་དེ་མཐུན་ཚོགས་དེས་སྤྱད་པའི་དབང་ཚད་འོག་མི་གཅིག་གམ་དེ་ལས་མང་བས་བྱེད་ཚོག།
- ༨ དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་བཞིན་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཁབ་དེའམ་འདི་ཞིབ་ལས་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ནམས་ཐངས་རྗེས་མའི་མཐུན་ཚོགས་ཚོགས་འདུར་བསྐྱར་ཞིབ་བྱེད་པའི་ཐོག་འོས་བབས་ཅན་ལ་མཚམས་སྦྱོར་བྱ་རྒྱ།

དོན་ཚན་བཅུ་བཞི་པ།

ཀྱི་ནང་ཁྲིམས་བཟོ་དང་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་གྲོས་ཚད་ལ་ཤུགས་རྒྱན་ཐེབས་ཚུལ།

- ༡ ད་ལྟའི་གྲོས་ཚད་འདིའི་ཆ་རྒྱན་དང་དབང་ཚད་ཀྱིས་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་འདེམས་སྐྱུག་ཐོབ་ཐང་ལ་ཤུགས་རྒྱན་ཐེབས་མི་སྲིད།
  - (༧) ཟུར་བཞོད་དོན་ཚན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ། གསུམ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་བདག་དབང་ངམ། སྐྱེལ་འདེན་ཐད་ཀྱི་ཆ་རྒྱན་ཁོད་ནང་ཁྲིམས་དམ་པོ་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ན་དེ་ནས་བརྒྱུད་དེ་ལྟའི་ཚོང་འབྲེལ་ལ་བཀག་སྡོམ་མཐའ་འཁྲོལ་བྱེད་པའམ།
  - (༨) ཟུར་བཞོད་དོན་ཚན་གསུམ་པའམ། དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་འཁྲུལ་ལེན་བདག་དབང་ངམ། སྐྱེལ་འདེན་གྱི་ཐད་ནང་ཁྲིམས་དམ་པོ་བྱེད་པའམ་བཀག་སྡོམ་བྱེད་པ།

- ༧ ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་འདིའི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་ཀྱིས་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་ད་ལྟའི་ལག་བསྟར་ནང་ཡོད་པའམ། ཡང་ན་རྗེས་སུ་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ལག་བསྟར་ནང་ཡོད་སྲིད་པ་དང་། ཕྱི་བོའི་སྐོར་ལྟམ། མི་མང་གི་འཕྲོད་བརྟེན། ཕྱགས་ནང་གསོའི་གཞི་ལྷོད་གི་སྐོར་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱིག་ཁྲིམས་ཐད་ཀྱི་ཚོད་འབྲེལ་དང་འབྲེལ་ལེན་བདག་དབང་། སྐྱེལ་འདྲན་ཐད་ཀྱི་ཚིངས་ཡིག་དང་གོས་ཚོད། ཡང་ན་རྒྱལ་སྤྱིའི་གོས་མཐུན་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་འགན་འཁུར་རམ། ནང་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་ཚད་བཅས་ལ་བྱགས་རྒྱུན་ཐེབས་མི་སྲིད།
- ༨ ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་འདིའི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་ཀྱིས། མཐུག་བསྐྱོམས་ཟེན་པའི་ཚིངས་ཡིག་དང་། གོས་ཚོད། རྒྱལ་སྤྱིའི་གོས་མཐུན་ལས་བྱུང་བའི་འོས་འགན། རྒྱལ་ཁབ་ཕན་ཚུན་བར་གྱི་འབྲུང་འགྱུར་མཐུན་གོས་སམ། ས་ཁུལ་ཚོད་འབྲེལ་ཐད་ཀྱི་མཐུན་གོས་འོག་གི་ཕྱིར་འདྲན་སྐོར་ལྟམ་དོ་དམ་བཞེས་རྒྱུན་དང་། མཐུན་གོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཕན་ཚུན་བར་ཚོད་འབྲེལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འདྲན་སྐོར་ལྟམ་དོ་དམ་མེད་པར་བཞེས་བཅས་ལ་བྱགས་རྒྱུན་ཐེབས་མི་སྲིད།
- ༩ ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་ཀྱི་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཡིན་པ་གང་དེ། ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་ལག་བསྟར་ནང་ཞུགས་སྐབས། ལག་ལེན་ཐོག་ཡོད་པའི་གོས་ཚོད་དང་ཚིངས་ཡིག་གཞན། ཡང་ན་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཐུན་གོས་གཞན་གྱི་མཐུན་ཚོགས་ཡིན་པ་དང་། གོས་ཚོད་འདིའི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་འོག་རྒྱར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་མཚོ་གནས་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་སྲོད་ཅིང་། ཡང་རྒྱར་བཀོད་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་གོས་ཚོད་དམ་ཚིངས་ཡིག་གཞན། ཡང་ན་རྒྱལ་སྤྱིའི་གོས་མཐུན་གཞན་པའི་དབང་ཚད་ལྟར། རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་དེབ་སྐྱེལ་བྱས་པའི་མཚོ་ལམ་སྐྱེལ་འདྲན་བྱེད་མཁན་གྱི་མཐུན་ཚོགས་དེ། ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་འདིའི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་འོག་ཏུ་བྱུང་བའི་འཁུར་འགན་གྱི་ཡངས་གཏོང་རྒྱ།
- ༡༠ དོན་ཚན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། ལྷ་པ་བཅས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་ལ་མ་ལྟོས་པར། དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་བཞི་པ་ལྟར་འབྲེལ་ལེན་བྱུང་བའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་ཀྱི་ཕྱིར་འདྲན་གང་ལའང་། རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་འདྲན་དོ་དམ་དབང་འདྲིན་སྡེ་ཚན་ཞིག་ནས། སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ། གོས་ཚོད་དམ་ཚིངས་ཡིག་གཞན། ཡང་ན་འབྲེལ་ཡོད་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཐུན་གོས་གཞན་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་ལྟར་འབྲེལ་ལེན་བྱེད་པའི་དོས་སྐྱོར་དགོས།

༤ མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚད་ ༡༧༥༠C (ནིར་ལྷ) (2750 C (XXV)) གཞིར་བརྒྱུད་གིས། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ལྷན་ཚོགས་ནས་བཞག་པའི་མཚོ་འགྲུལ་སློག་ཁྲིམས་ལ་གཞོན་འཛེགས་པ་དང་མཚོ་འགྲུལ་སློག་ཁྲིམས་དང་རང་བྱུང་ཁམས། མཚོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཁྲུང་ཚད་གཏན་འབེབས། ཁྲིམས་ཞིབ་བརྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་ད་ལྟོ་ལ། འབྲུང་འགྲུང་གི་ཐོབ་ཐང་ཚོད་ལོན། ཁྲིམས་མཐུན་བསམ་ཚུལ་བཅས་ལ་གཞོན་འཛེགས་པ་དང་མཚོ་འགྲུལ་ལོན།

དོན་ཚན་བཅོ་ལྔ་པ།
རྒྱུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་བསྐྱར་བཅོས།

༡ གཞུགས་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་རྣམས་ནི་རྒྱུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཅ་ཁྲིམས་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་མཐུན་ཚོགས་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་བཀོལ་རྒྱ་ཡིན།

(༡) མཐུན་ཚོགས་གང་རུང་གིས་ཚོགས་འདུ་རྗེས་མའི་ཐོག་ཆ་འཛོགས་བྱེད་པའི་རྒྱུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོ་འམ་གཉིས་པའི་ཅ་ཁྲིམས་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་གྲོས་ཚད་བཏོན་ཚོགས་ གྲོས་ཚད་བཏོན་པའི་བསྐྱར་བཅོས་ཡིག་ཆ་དེ་ཚོགས་འདུའི་སྤོང་གི་ཉིན་གང་ས་བརྒྱུད་དང་ལྷ་བཅུའི་གོང་དུ་མཐུན་ཚོགས་འཛིན་སྐྱོང་ལ་གཏོང་དགོས། དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་ཁ་པ་དང་ག་པའི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་ལྟར་མཐུན་ཚོགས་འཛིན་སྐྱོང་གིས་བསྐྱར་བཅོས་དེ་ཐད་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཚོགས་པ་སོགས་ལ་གྲོས་བསྐྱར་བྱ་རྒྱུ་དང་། མཐུན་ཚོགས་ཡོངས་ལ་ཚོགས་འདུ་མ་སྐོང་བའི་ཉིན་སྐུམ་ཅུའི་སྤོང་ནས་ལན་འདེབས་བརྒྱུད་གཏོང་རྒྱུ།

(༢) སུམ་ཆ་གཉིས་ལས་མང་བའི་འོས་ཤོག་ཐོབ་པའི་ཐོག་བསྐྱར་བཅོས་གཏན་འབེབས་ལ་མོས་མཐུན་ཞུ་ཡི་ཡོད། དགོས་དོན་དེ་དག་གི་ཆེད་དུ་འོས་འཕེན་ཚོགས་བཅར་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནི་ཐག་གཅོད་འོས་ཤོག་དུ་ངེས་བཟོད་དམ་དགག་ཆའི་འོས་འཕེན་མཁན་ལ་གོ་འོས་འཕེན་མ་བྱས་པའི་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནི་བསྐྱར་བཅོས་གཏན་འབེབས་ལ་མཁོ་ངེས་ཅན་གྱི་སུམ་ཆ་གཉིས་ཀྱི་གྲུལ་དུ་མི་ཚུད།

(ག) ཚོགས་འདུའི་ཐོག་མོས་མཐུན་བྱུང་བའི་བསྐྱར་བཙུག་གཏན་འབེབས་ཀྱི་རིགས་དེ། དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་གསུམ་པ་ལྟར་བྱུང་སྟེ་ལའན་གྱི་མཐུན་ཚོགས་ཁག་གི་ནང་མ་གཏོགས་ཚོགས་འདུའི་རྗེས་ཀྱི་ཉིན་གངས་དགུ་བཅུའི་རྗེས་སུ་ལག་བརྟུང་བྱ་རྒྱ།

༧ གཤམ་གསལ་ཚ་རྒྱན་དབང་ཚད་ནམས་མི་མཐུན་ཚོགས་ལྟན་ཚོགས་བར་གྱི་ཚོགས་འདུ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱུང་བའོད་དོན་ཚན་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་བསྐྱར་བཙུག་ཆེད་བའོལ་རྒྱ་ཡིན།

(༡) མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་གང་ཅུང་གིས་དུམ་ཚན་འདིའི་ནང་དུ་བཏོན་པའི་སྐྱབས་ཁབ་གི་ཁྲིམས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཐོག་མཐུན་ཚོགས་ཚོགས་འདུའི་ཆ་འདོག་བྱེད་དགོས་པའི་བྱུང་བའོད་དོན་ཚན་དང་པོ་འཕམ་གཉིས་པར་བསྐྱར་བཙུག་གོས་ཚད་བཏོན་ཚོགས།

(༢) མཚོ་གནས་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་ཆེད་དུ། མཐུན་ཚོགས་འདོན་སྐྱོང་ལ་བསྐྱར་བཙུག་གོས་ཚད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་འབྲུང་བའི་ཐོག་དེས་དེ་མ་ཐག་དུ་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་ཁྲབ་སྐྱེལ་གཏོང་རྒྱ། མཐུན་ཚོགས་འདོན་སྐྱོང་གིས་སྐྱེ་དངོས་དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་ནང་ཁྲལ་གཞུང་འབྲེལ་ཚོགས་པ་དང་མཉམ་དུ་གོས་བརྟུང་བྱ་རྒྱ་ཅི་དམིགས་གསལ་ཚོགས་པ་དེ་དག་ལས་ཚན་རིག་བརྟག་དབུད་ཀྱི་གནས་བརྟུས་རེ་འུ་མིག་ཐོབ་རྒྱ་དང་། དེ་དག་གིས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ཉར་ཚགས་ཁྲིམས་གཞི་ཐོགས་ལས། མཐུན་འབྲུང་ངེས་གཏན་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན། མཐུན་ཚོགས་འདོན་སྐྱོང་གིས་ཚོགས་པ་དེ་དག་ལས་ཐོབ་པའི་བསམ་ཚུལ་དང་གནས་བརྟུས། མཐུན་ཚོགས་འདོན་སྐྱོང་གི་ཤེས་རྟོགས། མཚམས་སྐྱོར་རྒྱས་བབ་ཐོགས་གང་མཐོགས་ཀྱིས་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་ཁྲབ་སྐྱེལ་གཏོང་རྒྱ།

(༣) མཚོ་གནས་སྐྱེ་དངོས་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་གཞན་དག་ལ། མཐུན་ཚོགས་འདོན་སྐྱོང་གིས་བསྐྱར་བཙུག་གོས་ཚད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་འབྲུང་བའི་ཐོག་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་དེ་མ་ཐག་དུ་ཁྲབ་སྐྱེལ་གཏོང་རྒྱ་དང་དེའི་རྗེས་གང་མཐོགས་ཐོག་མཐུན་ཚོགས་འདོན་སྐྱོང་གི་མཚམས་སྐྱོར་བྱ་རྒྱ།

(༤) མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་གང་ཅུང་གིས་དུམ་ཚན་འདིའི་ནང་གསལ་ཁ་བའམ་ག་པའི་འོག་མཐུན་ཚོགས་འདོན་སྐྱོང་གིས་ཁྲབ་སྐྱེལ་བཏང་བའི་མཚམས་སྐྱོར་རྒྱས་བབས་འབྲུང་ཐོག་ཉིན་དུག་ཅུའི་ནང་མཐུན་ཚོགས་འདོན་སྐྱོང་ལ་བསྐྱར་བཙུག་གོས་ཚད་ཐང་མཚན་འབྲེལ་གང་ཡོད་དང་

སྒྲིལ། འབྲེལ་ཡོད་ཚན་རིག་བརྟག་དབྱེད་ཀྱི་གནས་བསྐྱེད་ལུ་མིག་དང་གནས་ཚུལ་འབྲེལ་གཏོང་བྱ་རྒྱུ།

- (ཅ) མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་གིས་དེ་དག་ལས་འཕྲོར་བའི་བརྟེན་ཡོངས་རྫོགས་དང་སྒྲིལ། མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་གིས་མཚམས་སྦྲོར་རྒྱུས་བབ་བཅས་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་གང་མཁོ་གས་གཏོང་རྒྱུ།
- (ཆ) ཏུམ་ཚན་འདིའི་ནང་གསལ་ཅ་པའི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་འོག་མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་གིས་ཁྲུབ་སྒྲིལ་བཏང་བའི་བརྟེན་དང་མཚམས་སྦྲོར་རྒྱུས་བབས་ཐད་ཀྱི་བསྐྱར་བཅོས་གོས་ཚོད་ལ་ཉིན་གྲངས་སྤུའི་ནང་ཚུན་ཏུ་མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་ལ་དགག་ཆ་མ་འཕྲོར་ཚོ། དོན་ཚན་འདིའི་ཏུམ་ཚན་གསལ་པ་ལྟར་ཟུར་སྦྲོད་ཀྱི་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ཕུད་པ་ལས་གཞན་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མའི་ནང་ཉིན་གྲངས་དགུ་བཅུའི་རྗེས་སུ་བསྐྱར་བཅོས་དེ་བཞིན་ལག་བསྟར་གཏན་འབེབས་བཟོ་རྒྱུ།
- (ཇ) མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་ལ་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་གང་རུང་གིས་དགག་ཆ་འཕྲོར་ཚོ། ཏུམ་ཚན་འདིའི་ནང་གསལ་ཉ་པ་དང་ཏ་པ། ཐ་པ་བཅས་ཀྱི་ནང་གསལ་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་ལྟར་བསྐྱར་བཅོས་གོས་ཚོད་ཀྱི་འོས་འཕངས་ཏེ་སྒྲིག་ཐོག་ནས་འབྲེལ་གཏོང་ཞུ་རྒྱུ།
- (ཉ) མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་ལ་འཕྲོར་བའི་དགག་ཆའི་བརྟེན་འབྲེལ་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་གསལ་བསྐྱེད་ཞུ་རྒྱུ།
- (ཏ) མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་ལ། ཏུམ་ཚན་འདིའི་ནང་གསལ་ཅ་པའི་འོག་མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་གིས་བརྟེན་འབྲེལ་བཏང་ནས་ཉིན་རྒྱུག་ལུ་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་དང་ཕྱེད་ཀས་ཁས་ལེན་དང་དགག་ཆའམ་བར་ཞུགས་ཀྱི་འོས་ཤོག་འཕྲོར་བ་མ་གཏོགས་བསྐྱར་བཅོས་གོས་ཚོད་དེ་ཚོགས་འདུ་རྗེས་མའི་ཆ་འདིན་གོས་གཞི་རུ་འདོག་རྒྱུ་ཡིན།
- (ཐ) མཐུན་ཚོགས་གཅིག་དང་ཕྱེད་ཀའི་འོས་ཤོག་འཕྲོར་བའི་བརྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཐད་ཐོག་འོས་ཤོག་ཏུ་རྒྱལ་སྐྱོར་རམ་དགག་ཆའི་འོས་ཤོག་སྤུམ་ཆ་གཉིས་ཀྱི་མང་མོས་ཐོག་བསྐྱར་བཅོས་དོས་ལེན་གཏན་འབེབས་བྱ་རྒྱུ།

(༥) མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་གིས་འོས་བསྐྱེའི་མཐུག་འབྲལ་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་ཁྲབ་
བསྐྱེགས་བྱ་རྒྱུ།

(༦) བསྐྱར་བཅོས་ཤོས་ཚོད་དེར་མོས་མཐུན་བྱུང་ཚེ་དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་གསུམ་པ་རྩུབ་རྩུབ་སྡོད་
དུ་ཞུགས་པའི་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ལས་གཞན་མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་གིས་མཐུན་ཚོགས་
རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་ལ་དོས་ལེན་གསལ་བསྐྱེགས་བྱས་ནས་ཉིན་དགུ་བཅུའི་རྗེས་ནས་བརྒྱུད་བསྐྱར་
བཅོས་དེ་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ།

༧ དུས་ཡུན་ཉིན་དགུ་བཅུའི་བར་གསེང་འདིའི་ནང་དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་དང་པོའི་ནང་གསལ་ག་པའམ་དུམ་
ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་ཉ་པའི་འོག་མཐུན་ཚོགས་གང་རུང་གིས་མཛོད་གཉེར་གཞུང་ལ་ཡིག་ཐོག་བརྗོད་
ཁྲབ་བཏང་བའི་ངང་བསྐྱར་བཅོས་དེའི་རྩུབ་སྡོད་དུ་ཞུགས་ཚོག

**དོན་ཚན་བཅུ་དྲུག་པ།
རྩུབ་བཞོད་དོན་ཚན་གསུམ་པ་དང་དེའི་བསྐྱར་བཅོས།**

༡ མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་གང་རུང་གིས་དུས་ངེས་མེད་དུ། མཐུན་ཚོགས་འདིན་སྐྱོད་ལ་དོན་ཚན་གཉིས་
པའི་དུམ་ཚན་གསུམ་པའི་ནང་གསལ་པ་དགོས་དོན་གྱི་ཚེད་དུ་ཁྲིམས་ལུགས་དབང་ཚད་དོ་དམ་འོག་ཁྲུངས་
བཅོམ་ཡོང་བའི་སྐྱེད་དོས་རིགས་གྱི་ཐོ་ཞིག་འབུལ་གཏོང་བྱེད་ཚོག དོ་དམ་འོག་ཁྲུངས་སྐྱེལ་བྱེད་པར་
སྐྱེད་དོས་རིགས་གྱི་ཐོ་ཞིག་འབུལ་གཏོང་བྱེད་མཁན་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་མིང་དང་འབུལ་གཏོང་
བྱས་པའི་སྐྱེད་དོས་རིགས་གྱི་ཚན་རིག་གི་མིང་། དོན་ཚན་དང་པོའི་དུམ་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་ཁ་
པའི་དགོས་དོན་རྩུབ་དམིགས་བཀའ་འབྲེལ་ཡོད་སྟོན་ཆགས་དང་རྩི་ཤིང་གི་ཆ་ཤས་སམ་ཉེ་རིགས་སོགས་
རྩུབ་བཞོད་དོན་ཚན་གཉིས་པར་བཞོད་རྒྱུ།

༢ དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་དང་པོའི་ཆ་རྒྱན་དང་དབང་ཚད་འོག་འབུལ་གཏོང་བྱས་པའི་ཐོ་ཞིག་རེ་མཐུན་ཚོགས་
འདིན་སྐྱོད་ལ་འཕྲོར་བའི་ཐོག དེས་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་བརྗོད་ཁྲབ་གང་མཚོགས་སྐྱེལ་རྒྱུ། ཐོ་
ཞིག་དེའི་བརྗོད་སྐྱེལ་ནས་ཉིན་དགུ་བཅུའི་རྗེས་སུ་རྩུབ་བཞོད་དོན་ཚན་གསུམ་པའི་ཆ་ཤས་སུ་ལག་ལེན་
བསྟར་རྒྱུ། ཐོ་ཞིག་གི་བརྗོད་ཁྲབ་བཏང་བའི་རྗེས་ཀྱི་དུས་ངེས་མེད་དུ་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་གང་རུང་གིས་
མཛོད་གཉེར་གཞུང་ལ་ཡིག་ཐོག་བརྗོད་ཁྲབ་བཏང་བའི་ངང་སྐྱེད་དོས་རིགས་དང་དེའི་ཆ་ཤས་སམ་ཉེ་རིགས་
གང་རུང་ཆ་འདིན་ཐོག་རྩུབ་སྡོད་དུ་ཞུགས་ཚོག་པ་དང་། རྩུབ་སྡོད་ཕྱིར་འཐེན་མ་བྱས་བར། འབུལ་ཡོད་

སྐྱེ་དངོས་རིགས་དང་དེའི་ཚ་གས་སམ་ཉེ་རིགས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་ཐད་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ད་ལྟོ་ལོ་ཚོད་ཀྱི་མཐུན་
ཚོགས་སུ་མི་བརྗེ།

- ༡ མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁབ་གཅིག་གིས་རྒྱུད་བཞོན་དོན་ཚན་གསུམ་པའི་ཁྲུང་ས་སྐྱེལ་དུ་འབྲུལ་གཏོང་བྱས་
པའི་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ། མཐུན་ཚོགས་འདྲིན་སྐྱོང་ལ་སྐྱུན་གསལ་ལུ་བའི་ཐོག་དུས་ངེས་མེད་དུ་སྤྱིར་འཐེན་
བྱེད་ཚོགས་པ་དང་མཐུན་ཚོགས་འདྲིན་སྐྱོང་གིས་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་ལ་སྤྱིར་འཐེན་དེའི་བརྟུག་
གཏོང་བྱ། སྤྱིར་འཐེན་གྱི་བརྟུག་བཏང་བའི་ཉིན་སུམ་ཅུའི་རྗེས་སུ་སྤྱིར་འཐེན་དེ་ལག་བརྒྱུད་བྱ་བྱ།
- ༤ དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་དང་པོའི་ཆ་རྒྱན་དང་དབང་ཚད་འོག་ཐོ་ཡིག་འབྲུལ་གཏོང་བྱེད་མཁན་གྱི་མཐུན་
ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་གང་རུང་གིས་སྐྱེ་དངོས་དེའི་རིགས་ཀྱི་བདེ་སྲུང་ཐད་བཞོན་པའི་ནང་ཁྲིམས་དང་དོ་དམ་
གྱི་དབང་བཅུས་དང་སྐྱབས་མཐུན་ཚོགས་དེས་འོས་འཚམས་སུ་མཐོང་བའི་དོན་འབྲེལ། ཡང་ན་མཐུན་
ཚོགས་འདྲིན་སྐྱོང་གི་འབོད་སྐྱེལ་ལ་ལན་འདེབས་བྱས་པ་སོགས་མཐུན་ཚོགས་འདྲིན་སྐྱོང་ལ་འབྲུལ་གཏོང་
བྱ་བྱ། འབྲེལ་ཡོད་སྐྱེ་དངོས་རིགས་དེ་རྒྱུད་བཞོན་དོན་ཚན་གསུམ་པའི་ནང་དེ་སྤྱིར་བཅིས་པ་དེའི་བར་དུ་
མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་དེས་ཁྲིམས་དང་དོ་དམ་གྱི་བརྒྱུར་བཅོས་སམ་དེ་དག་གིས་འདེམས་སྐྱབས་བྱས་པའི་
དོན་འབྲེལ་གང་རུང་འབྲུལ་གཏོང་བྱ་བྱ།

དོན་ཚན་བཅུ་བདུན།
གྲོས་ཚོད་ཀྱི་བརྒྱུར་བཅོས།

- ༡ མཐུན་ཚོགས་འདྲིན་སྐྱོང་གིས་ད་ལྟོ་ལོ་ཚོད་ཀྱི་བརྒྱུར་བཅོས་འདེམས་སྐྱབས་དང་བཅི་འདྲིན་བྱེད་པར་ཉུང་
མཐར་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་སུམ་ཆ་གཅིག་གི་ཡིག་ནས་ཐོག་འབོད་སྐྱེལ་འོག་དམིགས་བསལ་མཐུན་ཚོགས་ཚོགས་
འདུ་སྐྱོང་བྱ། ཚོགས་བཅར་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁབ་གཅིག་འོས་འཐེན་སུམ་ཆ་གཉིས་ཀྱི་མང་མོས་འོག་
བརྒྱུར་བཅོས་དེ་བཞིན་དོས་ལེན་བྱ་བྱ། “དགོས་དོན་དེ་དག་གི་ཆེད་དུ་འོས་འཐེན་ཚོགས་བཅར་མཐུན་
ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁབ་ཞི” (ཐག་གཅོད་འོས་ཤོག་དུ་ངེས་བརྗོད་དམ་དགག་ཆའི་འོས་འཐེན་མཁན་ལ་གོ) འོས་
འཐེན་མ་བྱས་པའི་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁབ་ཞི་བརྒྱུར་བཅོས་ལ་མཁོ་ངེས་ཅན་གྱི་སུམ་ཆ་གཉིས་ཀྱི་གལ་
དུ་མི་ཚུད།
- ༢ མཐུན་ཚོགས་འདྲིན་སྐྱོང་གིས་ཉུང་མཐར་ཚོགས་འདུའི་སྐོན་གྱི་ཉིན་དག་བཅུའི་གོང་ནས་བརྒྱུར་བཅོས་གྲོས་

འཆར་གྱི་ཡིག་ཆ་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་བྱུང་བསྐྱབས་བྱེད་དགོས།

- ༡ མཐུན་ཚོགས་ཁག་གི་ཁས་ལེན་ཐོག་དེ་དག་གི་སྐུམ་ཆ་གཉིས་ཀྱིས་གཞུང་མངོན་ཁང་དུ་བསྐྱར་བཅོས་ཁས་ལེན་གྱི་བྲིམས་ཡིག་བཅོལ་འདོན་བྱུང་ནས་ཉིན་དྲུག་ཅུའི་རིམ་སྟེ། མོས་མཐུན་མཐུན་ཚོགས་སུ་བསྐྱར་བཅོས་ལག་བརྟུང་བྱ་རྒྱུ། དེ་ནས་བརྒྱུད་མཐུན་ཚོགས་གཞན་གྱིས་བསྐྱར་བཅོས་དོས་ལེན་གྱི་ཡིག་ཆ་བཅོལ་འདོན་བྱས་ནས་ཉིན་དྲུག་ཅུ་ཕྱིན་པའི་རིམ་སྟེ། མཐུན་ཚོགས་དེར་བསྐྱར་བཅོས་དེ་ལག་བརྟུང་བྱ་རྒྱུ།

དོན་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་པ།

ཚོད་རྫོག་ཐག་གཅོད་གཏན་འབེབས།

- ༡ མཐུན་ཚོགས་གཉིས་སམ་དེ་ལས་མང་བའི་དབར་ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་འདིའི་ཆ་རྒྱན་དང་དབང་ཚད་གྱི་བཀོལ་སྤྱོད་དམ་འབྲེལ་བརྗོད་ཐད་ཚོད་རྫོག་བྱུང་བའི་འབྲེལ་ཡོད་རིགས། མཐུན་ཚོགས་དབར་གྱི་གོས་མོལ་ཆ་རྒྱན་གྱི་གནད་དོན་དུ་སྐྱུར་རྒྱུ།
- ༢ དོན་ཚན་འདིའི་དུམ་ཚན་དང་པོ་ལྟར་ཚོད་རྫོག་ཐག་གཅོད་མ་བྱུང་ཆེ་མཐུན་ཚོགས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་མོས་མཐུན་འོག་ཚོད་རྫོག་དེ་ཉི་ལྷེ་རུ་ཡོད་པའི་བར་དཔང་ལས་དོན་གཏན་འཇགས་བྲིམས་ཁང་གི་བར་དཔང་ལས་དོན་དུ་བཏང་ཚོག་གཏོང་མཁན་གྱི་མཐུན་ཚོགས་རྣམས་བར་དཔང་བྲིམས་དཔང་གི་ཐག་གཅོད་ལྟར་བརྩི་རྒྱུ།

དོན་ཚན་བཅུ་དགུ་པ།

མཚན་ཉགས།

གོས་ཚོད་འདིར་མཚན་ཉགས་བཀོད་པར་རྒྱལ་ས་ཁུའི་འོག་དུ་སྐྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཟླ ༤ པའི་ཚེས་ ༡༠ བར་དང་། རྒྱལ་ས་གྲར་ཁུའི་འོག་ ༡༩༧༤ ལོའི་ཟླ་ ༡༣ པའི་ཚེས་ ༡༡ བར་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན།

དོན་ཚན་ཉི་ལུ་བ།
གཤམ་འབབས། ཁས་ལེན། ཚོག་མཆན།

ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་འདི་གཤམ་འབབས་དང་། དོས་འཛིན། ཡང་ན་ཚོག་མཆན་བཅས་ལ་ཁྲུངས་བཅོལ་
བྱ་རྒྱ། གཤམ་འབབས་དང་དོས་འཛིན་ནམ། ཚོག་མཆན་བཅས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་ནམས་སི་ལེ་སི་འི་ (Swiss)
མཐུན་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཞུང་སྤེ། མཛོད་གཉེར་གཞུང་དུ་བཅོལ་འཛོག་བྱ་རྒྱ།

དོན་ཚན་ཉི་ར་གཅིག་པ།
འཕར་སྤོན།

དུས་ངེས་མེད་དུ་ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་འདི་ལ་འཕར་སྤོན་བྱེད་ཚོག་ འཕར་སྤོན་གྱི་ཁྲིམས་ཡིག་ནམས་
མཛོད་གཉེར་གཞུང་དུ་བཅོལ་འཛོག་བྱ་རྒྱ།

དོན་ཚན་ཉི་ར་གཉིས་པ།
ལག་བསྟར་དེབ་བཀོད།

- ༡ ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་འདི། གཤམ་འབབས་དང་དོས་འཛིན། བཀའ་འཁྲོལ་ལམ། ཁ་སྤོན་ཁྲིམས་ཡིག་བཅུ་
པ་བཅས་མཛོད་གཉེར་གཞུང་དུ་བཅོལ་འཛོག་བྱས་ནས་ཉིན་དགུ་བཅུའི་རྗེས་སུ་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།
- ༢ ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་འདི་གཤམ་འབབས་དང་དོས་འཛིན་ནམ། བཀའ་འཁྲོལ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་བཅས། ཡང་
ན་གཤམ་འབབས་དང་དོས་འཛིན། བཀའ་འཁྲོལ་ལམ་ཁ་སྤོན་ཁྲིམས་ཡིག་བཅུ་པ་བཅས་བཅོལ་འཛོག་
བྱས་ནས་གནས་སྤངས་ངེས་ཅན་དུ་སླེབས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་། ད་ལྟའི་གོས་ཚོད་འདི་གཤམ་འབབས་དང་
དོས་འཛིན། བཀའ་འཁྲོལ་ལམ་ཁ་སྤོན་བཅོལ་འཛོག་ལེགས་པར་བྱུང་ནས་ཉིན་དགུ་བཅུ་ཕྱིན་པའི་རྒྱལ་
ཁབ་དུ་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱ།

དོན་ཚན་ཉེར་གསུམ་པ།

ཟུར་ཕྲོད།

༡ ད་ལྟའི་གྲོས་ཚད་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་ནམས་ལ་སྤྲིར་བཏང་ཟུར་ཕྲོད་ཁྲུངས་བཅོལ་མེད། ཡིན་ན་ཡང་དོན་ཚན་འདི་དང་དོན་ཚན་ཉེར་ལྔ། ཉེར་དྲུག་པའི་ནང་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་ལྟར་དམིགས་བཀར་ཟུར་ཕྲོད་དུ་ཞུགས་ཚོགས།

༢ རྒྱལ་ཁབ་གང་སུང་གིས་གཏན་འབེབས་དང་དོས་འདོད། བཀའ་འཁྲོལ་ལམ་ཁ་སྤོན་གྲིམས་ཡིག་བཅོལ་འཛུགས་དང་། གཤམ་གསལ་ལ་བརྩི་འདོགས་བྱས་པའི་ཐོག་དམིགས་བཀར་ཟུར་ཕྲོད་ནང་འཇུག་ཞུགས་བྱས་ཚོགས།

(༡) ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་དང་པོ་དང་གཉིས་པའམ། གསུམ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྤྱི་དངོས་གང་སུང་བ། ཡང་ན།

(༢) ཟུར་བཀོད་དོན་ཚན་གསུམ་པའི་ནང་གསལ་གྱི་སྤྱི་དངོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཆ་ཤས་གང་སུང་མ། དེ་དག་ལས་བྱུང་བའི་ཉེ་རིགས།

༣ མཐུན་ཚོགས་གང་སུང་ཞིག་གིས་དོན་ཚན་འདིའི་ཆ་རྒྱུན་དབང་ཚད་འོག་དམིགས་བཀར་ཟུར་ཕྲོད་དུ་འཇུག་ཞུགས་བྱས་པ་ཕྱིར་འབྲེན་མ་བྱས་ཚེ། སྤྱི་དངོས་རིགས་དང་དེ་དག་གི་ཆ་ཤས་མམ། དེའི་ལས་བྱུང་བའི་ཉེ་རིགས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་ཆ་འདོན་བྱེད་པའི་འོག་ད་ལྟའི་གྲོས་ཚད་གྱི་མཐུན་གཞི་ཚོགས་སུ་མི་བརྩེ།

དོན་ཚན་ཉེར་བཞི་པ།

ཆ་འདོན་མཚམས་འདོགས།

མཐུན་ཚོགས་གང་སུང་གིས་མདོད་གཉེར་གཞུང་ལ་དུས་ངེས་མེད་དུ་ཡིག་ཐོག་བརྟམ་བཏང་ནས་ད་ལྟའི་གྲོས་ཚད་གྱི་ཆ་འདོན་མཚམས་འདོགས་བྱས་ཚོགས། མདོད་གཉེར་གཞུང་དུ་བརྟམ་བཏང་འབྲུལ་ནས་དུས་ལུན་ལོ་གཅིག་ཕྱིན་པ་ནས་བཟུང་ཆ་འདོན་མཚམས་འདོགས་བྱུང་བ་ཡིན།

**Convention on International Trade in Endangered Species of Wild
Fauna and Flora**
(Text of the Convention)

Preamble	38
Article I Definitions	38
Article II Fundamental principles	39
Article III Regulation of Trade in Specimens of Species included in Appendix I	40
Article IV Regulation of Trade in Specimens of Species included in Appendix II	42
Article V Regulation of Trade in Specimens of Species included in Appendix III	44
Article VI Permits and Certificates	45
Article VII Exemptions and Other Special Provisions Relating to Trade	46
Article VIII Measures to be Taken by the Parties	47
Article IX Management and Scientific Authorities	49
Article X Trade with States not Party to the Convention	50
Article XI Conference of the Parties	50
Article XII The Secretariat	52
Article XIII International Measures	53
Article XIV Effect on Domestic Legislation and International Conventions	53
Article XV Amendments to Appendices I and II	55
Article XVI Appendix II and Amendments thereto	57
Article XVII Amendment of the Convention	58
Article XVIII Resolution of Disputes	59
Article XIX Signature	59
Article XX Ratification, Acceptance, Approval	59
Article XXI Accession	59
Article XXII Entry into Force	60
Article XXIII Reservations	60
Article XXIV Denunciation	61
Article XXV Depositary	61

Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora

Signed at Washington, D.C., on 3 March 1973
Amended at Bonn, on 22 June 1979

The Contracting States,

Recognizing that wild fauna and flora in their many beautiful and varied forms are an irreplaceable part of the natural systems of the earth which must be protected for this and the generations to come;

Conscious of the ever-growing value of wild fauna and flora from aesthetic, scientific, cultural, recreational and economic points of view;

Recognizing that peoples and States are and should be the best protectors of their own wild fauna and flora;

Recognizing, in addition, that international co-operation is essential for the protection of certain species of wild fauna and flora against over-exploitation through international trade;

Convinced of the urgency of taking appropriate measures to this end;
Have agreed as follows:

Article I **Definitions**

For the purpose of the present Convention, unless the context otherwise requires:

(a) "Species" means any species, subspecies, or geographically separate population thereof;

(b) "Specimen" means:

(i) any animal or plant, whether alive or dead;

ii) in the case of an animal: for species included in Appendices I and II, any readily recognizable part or derivative thereof; and for species

included in Appendix III, any readily recognizable part or derivative thereof specified in Appendix III in relation to the species; and

(iii) in the case of a plant: for species included in Appendix I, any readily recognizable part or derivative thereof; and for species included in Appendices II and III, any readily recognizable part or derivative thereof specified in Appendices II and III in relation to the species;

- (c) “Trade” means export, re-export, import and introduction from the sea;
- (d) “Re-export” means export of any specimen that has previously been imported;
- (e) “Introduction from the sea” means transportation into a State of specimens of any species which were taken in the marine environment not under the jurisdiction of any State;
- (f) “Scientific Authority” means a national scientific authority designated in accordance with Article IX;
- (g) “Management Authority” means a national management authority designated in accordance with Article IX;
- (h) “Party” means a State for which the present Convention has entered into force.

Article II **Fundamental Principles**

1. Appendix I shall include all species threatened with extinction which are or may be affected by trade. Trade in specimens of these species must be subject to particularly strict regulation in order not to endanger further their survival and must only be authorized in exceptional circumstances.

2. Appendix II shall include:

- (a) all species which although not necessarily now threatened with extinction may become so unless trade in specimens of such species is subject to strict regulation in order to avoid utilization incompatible with their survival; and

(b) other species which must be subject to regulation in order that trade in specimens of certain species referred to in sub-paragraph (a) of this paragraph may be brought under effective control.

3. Appendix III shall include all species which any Party identifies as being subject to regulation within its jurisdiction for the purpose of preventing or restricting exploitation, and as needing the co-operation of other Parties in the control of trade.

4. The Parties shall not allow trade in specimens of species included in Appendices I, II and III except in accordance with the provisions of the present Convention.

Article III

Regulation of Trade in Specimens of Species Included in Appendix I

1. All trade in specimens of species included in Appendix I shall be in accordance with the provisions of this Article.

2. The export of any specimen of a species included in Appendix I shall require the prior grant and presentation of an export permit. An export permit shall only be granted when the following conditions have been met:

(a) a Scientific Authority of the State of export has advised that such export will not be detrimental to the survival of that species;

(b) a Management Authority of the State of export is satisfied that the specimen was not obtained in contravention of the laws of that State for the protection of fauna and flora;

(c) a Management Authority of the State of export is satisfied that any living specimen will be so prepared and shipped as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment; and

(d) a Management Authority of the State of export is satisfied that an import permit has been granted for the specimen.

3. The import of any specimen of a species included in Appendix I shall

require the prior grant and presentation of an import permit and either an export permit or a re-export certificate. An import permit shall only be granted when the following conditions have been met:

(a) a Scientific Authority of the State of import has advised that the import will be for purposes which are not detrimental to the survival of the species involved;

(b) a Scientific Authority of the State of import is satisfied that the proposed recipient of a living specimen is suitably equipped to house and care for it; and

(c) a Management Authority of the State of import is satisfied that the specimen is not to be used for primarily commercial purposes.

4. The re-export of any specimen of a species included in Appendix I shall require the prior grant and presentation of a re-export certificate. A re-export certificate shall only be granted when the following conditions have been met:

(a) a Management Authority of the State of re-export is satisfied that the specimen was imported into that State in accordance with the provisions of the present Convention;

(b) a Management Authority of the State of re-export is satisfied that any living specimen will be so prepared and shipped as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment; and

(c) a Management Authority of the State of re-export is satisfied that an import permit has been granted for any living specimen.

5. The introduction from the sea of any specimen of a species included in Appendix I shall require the prior grant of a certificate from a Management Authority of the State of introduction. A certificate shall only be granted when the following conditions have been met:

(a) a Scientific Authority of the State of introduction advises that the introduction will not be detrimental to the survival of the species involved;

(b) a Management Authority of the State of introduction is satisfied that the

proposed recipient of a living specimen is suitably equipped to house and care for it; and
(c) a Management Authority of the State of introduction is satisfied that the specimen is not to be used for primarily commercial purposes.

Article IV

Regulation of Trade in Specimens of Species Included in Appendix II

1. All trade in specimens of species included in Appendix II shall be in accordance with the provisions of this Article.
2. The export of any specimen of a species included in Appendix II shall require the prior grant and presentation of an export permit. An export permit shall only be granted when the following conditions have been met:
  - (a) a Scientific Authority of the State of export has advised that such export will not be detrimental to the survival of that species;
  - (b) a Management Authority of the State of export is satisfied that the specimen was not obtained in contravention of the laws of that State for the protection of fauna and flora; and
  - (c) a Management Authority of the State of export is satisfied that any living specimen will be so prepared and shipped as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment.
3. A Scientific Authority in each Party shall monitor both the export permits granted by that State for specimens of species included in Appendix II and the actual exports of such specimens. Whenever a Scientific Authority determines that the export of specimens of any such species should be limited in order to maintain that species throughout its range at a level consistent with its role in the ecosystems in which it occurs and well above the level at which that species might become eligible for inclusion in Appendix I, the Scientific Authority shall advise the appropriate Management Authority of suitable measures to be taken to limit the grant of export permits for specimens of that species.
4. The import of any specimen of a species included in Appendix II shall require the prior presentation of either an export permit or a re-export certificate.

5. The re-export of any specimen of a species included in Appendix II shall require the prior grant and presentation of a re-export certificate. A re-export certificate shall only be granted when the following conditions have been met:

(a) a Management Authority of the State of re-export is satisfied that the specimen was imported into that State in accordance with the provisions of the present Convention; and

(b) a Management Authority of the State of re-export is satisfied that any living specimen will be so prepared and shipped as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment.

6. The introduction from the sea of any specimen of a species included in Appendix II shall require the prior grant of a certificate from a Management Authority of the State of introduction. A certificate shall only be granted when the following conditions have been met:

(a) a Scientific Authority of the State of introduction advises that the introduction will not be detrimental to the survival of the species involved; and

(b) a Management Authority of the State of introduction is satisfied that any living specimen will be so handled as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment.

7. Certificates referred to in paragraph 6 of this Article may be granted on the advice of a Scientific Authority, in consultation with other national scientific authorities or, when appropriate, international scientific authorities, in respect of periods not exceeding one year for total numbers of specimens to be introduced in such periods.

Article V

Regulation of Trade in Specimens of Species Included in Appendix III

1. All trade in specimens of species included in Appendix III shall be in accordance with the provisions of this Article.

2. The export of any specimen of a species included in Appendix III from any State which has included that species in Appendix III shall require the prior grant and presentation of an export permit. An export permit shall only be granted when the following conditions have been met:

(a) a Management Authority of the State of export is satisfied that the specimen was not obtained in contravention of the laws of that State for the protection of fauna and flora; and

(b) a Management Authority of the State of export is satisfied that any living specimen will be so prepared and shipped as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment.

3. The import of any specimen of a species included in Appendix III shall require, except in circumstances to which paragraph 4 of this Article applies, the prior presentation of a certificate of origin and, where the import is from a State which has included that species in Appendix III, an export permit.

4. In the case of re-export, a certificate granted by the Management Authority of the State of re-export that the specimen was processed in that State or is being re-exported shall be accepted by the State of import as evidence that the provisions of the present Convention have been complied with in respect of the specimen concerned.

Article VI **Permits and Certificates**

1. Permits and certificates granted under the provisions of Articles III, IV, and V shall be in accordance with the provisions of this Article.

2. An export permit shall contain the information specified in the model set forth in Appendix IV, and may only be used for export within a period of six months from the date on which it was granted.

3. Each permit or certificate shall contain the title of the present Convention, the name and any identifying stamp of the Management Authority granting it and a control number assigned by the Management Authority.

4. Any copies of a permit or certificate issued by a Management Authority shall be clearly marked as copies only and no such copy may be used in place of the original, except to the extent endorsed thereon.

5. A separate permit or certificate shall be required for each consignment of specimens.

6. A Management Authority of the State of import of any specimen shall cancel and retain the export permit or re-export certificate and any corresponding import permit presented in respect of the import of that specimen.

7. Where appropriate and feasible a Management Authority may affix a mark upon any specimen to assist in identifying the specimen. For these purposes “mark” means any indelible imprint, lead seal or other suitable means of identifying a specimen, designed in such a way as to render its imitation by unauthorized persons as difficult as possible.

Article VII

Exemptions and Other Special Provisions Relating to Trade

1. The provisions of Articles III, IV and V shall not apply to the transit or transshipment of specimens through or in the territory of a Party while the specimens remain in Customs control.

2. Where a Management Authority of the State of export or re-export is satisfied that a specimen was acquired before the provisions of the present Convention applied to that specimen, the provisions of Articles III, IV and V shall not apply to that specimen where the Management Authority issues a certificate to that effect.

3. The provisions of Articles III, IV and V shall not apply to specimens that are personal or household effects. This exemption shall not apply where:

(a) in the case of specimens of a species included in Appendix I, they were acquired by the owner outside his State of usual residence, and are being imported into that State; or

(b) in the case of specimens of species included in Appendix II:

(i) they were acquired by the owner outside his State of usual residence and in a State where removal from the wild occurred;

(ii) they are being imported into the owner's State of usual residence; and

(iii) the State where removal from the wild occurred requires the prior grant of export permits before any export of such specimens; unless a Management Authority is satisfied that the specimens were acquired before the provisions of the present Convention applied to such specimens.

4. Specimens of an animal species included in Appendix I bred in captivity for commercial purposes, or of a plant species included in Appendix I artificially propagated for commercial purposes, shall be deemed to be specimens of species included in Appendix II.

5. Where a Management Authority of the State of export is satisfied that any specimen of an animal species was bred in captivity or any specimen of a plant species was artificially propagated, or is a part of such an animal or plant or was derived therefrom, a certificate by that Management Authority to that effect shall be accepted in lieu of any of the permits or certificates required under the provisions of Article III, IV or V.

6. The provisions of Articles III, IV and V shall not apply to the non-commercial loan, donation or exchange between scientists or scientific institutions registered by a Management Authority of their State, of herbarium specimens, other preserved, dried or embedded museum specimens, and live plant material which carry a label issued or approved by a Management Authority.

7. A Management Authority of any State may waive the requirements of Articles III, IV and V and allow the movement without permits or certificates of specimens which form part of a travelling zoo, circus, menagerie, plant exhibition or other travelling exhibition provided that:

(a) the exporter or importer registers full details of such specimens with that Management Authority;

(b) the specimens are in either of the categories specified in paragraph 2 or 5 of this Article; and (c) the Management Authority is satisfied that any living specimen will be so transported and cared for as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment.

Article VIII
Measures to Be Taken by the Parties

1. The Parties shall take appropriate measures to enforce the provisions of the present Convention and to prohibit trade in specimens in violation thereof. These shall include measures:

- (a) to penalize trade in, or possession of, such specimens, or both; and
- (b) to provide for the confiscation or return to the State of export of such specimens.

2. In addition to the measures taken under paragraph 1 of this Article, a Party may, when it deems it necessary, provide for any method of internal reimbursement for expenses incurred as a result of the confiscation of a specimen traded in violation of the measures taken in the application of the provisions of the present Convention.

3. As far as possible, the Parties shall ensure that specimens shall pass through any formalities required for trade with a minimum of delay. To facilitate such passage, a Party may designate ports of exit and ports of entry at which specimens must be presented for clearance. The Parties shall ensure further that all living specimens, during any period of transit, holding or shipment, are properly cared for so as to minimize the risk of injury, damage to health or cruel treatment.

4. Where a living specimen is confiscated as a result of measures referred to in paragraph 1 of this Article:

- (a) the specimen shall be entrusted to a Management Authority of the State of confiscation;
- (b) the Management Authority shall, after consultation with the State of export, return the specimen to that State at the expense of that State, or to a rescue centre or such other place as the Management Authority deems appropriate and consistent with the purposes of the present Convention; and
- (c) the Management Authority may obtain the advice of a Scientific Authority, or may, whenever it considers it desirable, consult the Secretariat in order

to facilitate the decision under sub-paragraph (b) of this paragraph, including the choice of a rescue centre or other place.

5. A rescue centre as referred to in paragraph 4 of this Article means an institution designated by a Management Authority to look after the welfare of living specimens, particularly those that have been confiscated.

6. Each Party shall maintain records of trade in specimens of species included in Appendices I, II and III which shall cover:

(a) the names and addresses of exporters and importers; and

(b) the number and type of permits and certificates granted; the States with which such trade occurred; the numbers or quantities and types of specimens, names of species as included in Appendices I, II and III and, where applicable, the size and sex of the specimens in question.

7. Each Party shall prepare periodic reports on its implementation of the present Convention and shall transmit to the Secretariat:

(a) an annual report containing a summary of the information specified in sub-paragraph (b) of paragraph 6 of this Article; and

(b) a biennial report on legislative, regulatory and administrative measures taken to enforce the provisions of the present Convention.

8. The information referred to in paragraph 7 of this Article shall be available to the public where this is not inconsistent with the law of the Party concerned.

Article IX **Management and Scientific Authorities**

1. Each Party shall designate for the purposes of the present Convention:

(a) one or more Management Authorities competent to grant permits or certificates on behalf of that Party; and

- (b) one or more Scientific Authorities.
2. A State depositing an instrument of ratification, acceptance, approval or accession shall at that time inform the Depositary Government of the name and address of the Management Authority authorized to communicate with other Parties and with the Secretariat.
  3. Any changes in the designations or authorizations under the provisions of this Article shall be communicated by the Party concerned to the Secretariat for transmission to all other Parties.
  4. Any Management Authority referred to in paragraph 2 of this Article shall, if so requested by the Secretariat or the Management Authority of another Party, communicate to it impression of stamps, seals or other devices used to authenticate permits or certificates.

Article X
Trade with States not Party to the Convention

Where export or re-export is to, or import is from, a State not a Party to the present Convention, comparable documentation issued by the competent authorities in that State which substantially conforms with the requirements of the present Convention for permits and certificates may be accepted in lieu thereof by any Party.

Article XI
Conference of the Parties

1. The Secretariat shall call a meeting of the Conference of the Parties not later than two years after the entry into force of the present Convention.
2. Thereafter the Secretariat shall convene regular meetings at least once every two years, unless the Conference decides otherwise, and extraordinary meetings at any time on the written request of at least one-third of the Parties.
3. At meetings, whether regular or extraordinary, the Parties shall review the implementation of the present Convention and may:

- (a) make such provision as may be necessary to enable the Secretariat to carry out its duties, and adopt financial provisions;
- (b) consider and adopt amendments to Appendices I and II in accordance with Article XV;
- (c) review the progress made towards the restoration and conservation of the species included in Appendices I, II and III;
- (d) receive and consider any reports presented by the Secretariat or by any Party; and
- (e) where appropriate, make recommendations for improving the effectiveness of the present Convention.

4. At each regular meeting, the Parties may determine the time and venue of the next regular meeting to be held in accordance with the provisions of paragraph 2 of this Article.

5. At any meeting, the Parties may determine and adopt rules of procedure for the meeting.

6. The United Nations, its Specialized Agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State not a Party to the present Convention, may be represented at meetings of the Conference by observers, who shall have the right to participate but not to vote.

7. Any body or agency technically qualified in protection, conservation or management of wild fauna and flora, in the following categories, which has informed the Secretariat of its desire to be represented at meetings of the Conference by observers, shall be admitted unless at least one-third of the Parties present object:

(a) international agencies or bodies, either governmental or non-governmental, and national governmental agencies and bodies; and

(b) national non-governmental agencies or bodies which have been approved for this purpose by the State in which they are located. Once admitted, these observers shall have the right to participate but not to vote.

Article XII **The Secretariat**

1. Upon entry into force of the present Convention, a Secretariat shall be provided by the Executive Director of the United Nations Environment Programme. To the extent and in the manner he considers appropriate, he may be assisted by suitable inter-governmental or non-governmental international or national agencies and bodies technically qualified in protection, conservation and management of wild fauna and flora.

2. The functions of the Secretariat shall be:

(a) to arrange for and service meetings of the Parties;

(b) to perform the functions entrusted to it under the provisions of Articles XV and XVI of the present Convention;

(c) to undertake scientific and technical studies in accordance with programmes authorized by the Conference of the Parties as will contribute to the implementation of the present Convention, including studies concerning standards for appropriate preparation and shipment of living specimens and the means of identifying specimens;

(d) to study the reports of Parties and to request from Parties such further information with respect thereto as it deems necessary to ensure implementation of the present Convention;

(e) to invite the attention of the Parties to any matter pertaining to the aims of the present Convention;

(f) to publish periodically and distribute to the Parties current editions of Appendices I, II and III together with any information which will facilitate identification of specimens of species included in those Appendices;

(g) to prepare annual reports to the Parties on its work and on the implementation of the present Convention and such other reports as meetings of the Parties may request;

(h) to make recommendations for the implementation of the aims and provisions of the present Convention, including the exchange of information of a scientific or technical nature;

(i) to perform any other function as may be entrusted to it by the Parties.

Article XIII **International Measures**

1. When the Secretariat in the light of information received is satisfied that any species included in Appendix I or II is being affected adversely by trade in specimens of that species or that the provisions of the present Convention are not being effectively implemented, it shall communicate such information to the authorized Management Authority of the Party or Parties concerned.

2. When any Party receives a communication as indicated in paragraph 1 of this Article, it shall, as soon as possible, inform the Secretariat of any relevant facts insofar as its laws permit and, where appropriate, propose remedial action. Where the Party considers that an inquiry is desirable, such inquiry may be carried out by one or more persons expressly authorized by the Party.

3. The information provided by the Party or resulting from any inquiry as specified in paragraph 2 of this Article shall be reviewed by the next Conference of the Parties which may make whatever recommendations it deems appropriate.

Article XIV **Effect on Domestic Legislation and International Conventions**

1. The provisions of the present Convention shall in no way affect the right of Parties to adopt:

(a) stricter domestic measures regarding the conditions for trade, taking, possession or transport of specimens of species included in Appendices I, II and III, or the complete prohibition thereof; or

(b) domestic measures restricting or prohibiting trade, taking, possession or transport of species not included in Appendix I, II or III.

2. The provisions of the present Convention shall in no way affect the provisions of any domestic measures or the obligations of Parties deriving from any treaty, convention, or international agreement relating to other aspects of trade, taking, possession or transport of specimens which is in force or subsequently may enter into force for any Party including any measure pertaining to the Customs, public health, veterinary or plant quarantine fields.

3. The provisions of the present Convention shall in no way affect the provisions of, or the obligations deriving from, any treaty, convention or international agreement concluded or which may be concluded between States creating a union or regional trade agreement establishing or maintaining a common external Customs control and removing Customs control between the parties thereto insofar as they relate to trade among the States members of that union or agreement.

4. A State party to the present Convention, which is also a party to any other treaty, convention or international agreement which is in force at the time of the coming into force of the present Convention and under the provisions of which protection is afforded to marine species included in Appendix II, shall be relieved of the obligations imposed on it under the provisions of the present Convention with respect to trade in specimens of species included in Appendix II that are taken by ships registered in that State and in accordance with the provisions of such other treaty, convention or international agreement.

5. Notwithstanding the provisions of Articles III, IV and V, any export of a specimen taken in accordance with paragraph 4 of this Article shall only require a certificate from a Management Authority of the State of introduction to the effect that the specimen was taken in accordance with the provisions of the other treaty, convention or international agreement in question.

6. Nothing in the present Convention shall prejudice the codification and development of the law of the sea by the United Nations Conference on the

Law of the Sea convened pursuant to Resolution 2750 C (XXV) of the General Assembly of the United Nations nor the present or future claims and legal views of any State concerning the law of the sea and the nature and extent of coastal and flag State jurisdiction.

Article XV
Amendments to Appendices I and II

1. The following provisions shall apply in relation to amendments to Appendices I and II at meetings of the Conference of the Parties:

(a) Any Party may propose an amendment to Appendix I or II for consideration at the next meeting. The text of the proposed amendment shall be communicated to the Secretariat at least 150 days before the meeting. The Secretariat shall consult the other Parties and interested bodies on the amendment in accordance with the provisions of sub-paragraphs (b) and (c) of paragraph 2 of this Article and shall communicate the response to all Parties not later than 30 days before the meeting.

(b) Amendments shall be adopted by a two-thirds majority of Parties present and voting. For these purposes “Parties present and voting” means Parties present and casting an affirmative or negative vote. Parties abstaining from voting shall not be counted among the two-thirds required for adopting an amendment.

(c) Amendments adopted at a meeting shall enter into force 90 days after that meeting for all Parties except those which make a reservation in accordance with paragraph 3 of this Article.

2. The following provisions shall apply in relation to amendments to Appendices I and II between meetings of the Conference of the Parties:

(a) Any Party may propose an amendment to Appendix I or II for consideration between meetings by the postal procedures set forth in this paragraph.

(b) For marine species, the Secretariat shall, upon receiving the text of the proposed amendment, immediately communicate it to the Parties. It shall also consult inter-governmental bodies having a function in relation to those

species especially with a view to obtaining scientific data these bodies may be able to provide and to ensuring co-ordination with any conservation measures enforced by such bodies. The Secretariat shall communicate the views expressed and data provided by these bodies and its own findings and recommendations to the Parties as soon as possible.

(c) For species other than marine species, the Secretariat shall, upon receiving the text of the proposed amendment, immediately communicate it to the Parties, and, as soon as possible thereafter, its own recommendations.

(d) Any Party may, within 60 days of the date on which the Secretariat communicated its recommendations to the Parties under sub-paragraph (b) or (c) of this paragraph, transmit to the Secretariat any comments on the proposed amendment together with any relevant scientific data and information.

(e) The Secretariat shall communicate the replies received together with its own recommendations to the Parties as soon as possible. (f) If no objection to the proposed amendment is received by the Secretariat within 30 days of the date the replies and recommendations were communicated under the provisions of sub-paragraph (e) of this paragraph, the amendment shall enter into force 90 days later for all Parties except those which make a reservation in accordance with paragraph 3 of this Article.

(g) If an objection by any Party is received by the Secretariat, the proposed amendment shall be submitted to a postal vote in accordance with the provisions of sub-paragraphs (h) , (i) and (j) of this paragraph.

(h) The Secretariat shall notify the Parties that notification of objection has been received.

(i) Unless the Secretariat receives the votes for, against or in abstention from at least one-half of the Parties within 60 days of the date of notification under sub-paragraph (h) of this paragraph, the proposed amendment shall be referred to the next meeting of the Conference for further consideration.

(j) Provided that votes are received from one-half of the Parties, the amendment shall be adopted by a two-thirds majority of Parties casting an affirmative or negative vote.

- (k) The Secretariat shall notify all Parties of the result of the vote.
- (l) If the proposed amendment is adopted it shall enter into force 90 days after the date of the notification by the Secretariat of its acceptance for all Parties except those which make a reservation in accordance with paragraph 3 of this Article.

3. During the period of 90 days provided for by sub-paragraph (c) of paragraph 1 or sub-paragraph (l) of paragraph 2 of this Article any Party may by notification in writing to the Depositary Government make a reservation with respect to the amendment. Until such reservation is withdrawn the Party shall be treated as a State not a Party to the present Convention with respect to trade in the species concerned.

Article XVI

Appendix III and Amendments thereto

1. Any Party may at any time submit to the Secretariat a list of species which it identifies as being subject to regulation within its jurisdiction for the purpose mentioned in paragraph 3 of Article II. Appendix III shall include the names of the Parties submitting the species for inclusion therein, the scientific names of the species so submitted, and any parts or derivatives of the animals or plants concerned that are specified in relation to the species for the purposes of sub-paragraph (b) of Article I.
2. Each list submitted under the provisions of paragraph 1 of this Article shall be communicated to the Parties by the Secretariat as soon as possible after receiving it. The list shall take effect as part of Appendix III 90 days after the date of such communication. At any time after the communication of such list, any Party may by notification in writing to the Depositary Government enter a reservation with respect to any species or any parts or derivatives, and until such reservation is withdrawn, the State shall be treated as a State not a Party to the present Convention with respect to trade in the species or part or derivative concerned.
3. A Party which has submitted a species for inclusion in Appendix III may withdraw it at any time by notification to the Secretariat which shall communicate the withdrawal to all Parties. The withdrawal shall take effect 30 days after the date of such communication.

4. Any Party submitting a list under the provisions of paragraph 1 of this Article shall submit to the Secretariat a copy of all domestic laws and regulations applicable to the protection of such species, together with any interpretations which the Party may deem appropriate or the Secretariat may request. The Party shall, for as long as the species in question is included in Appendix III, submit any amendments of such laws and regulations or any interpretations as they are adopted.

Article XVII

Amendment of the Convention

1. An extraordinary meeting of the Conference of the Parties shall be convened by the Secretariat on the written request of at least one-third of the Parties to consider and adopt amendments to the present Convention. Such amendments shall be adopted by a two-thirds majority of Parties present and voting. For these purposes “Parties present and voting” means Parties present and casting an affirmative or negative vote. Parties abstaining from voting shall not be counted among the two-thirds required for adopting an amendment.

2. The text of any proposed amendment shall be communicated by the Secretariat to all Parties at least 90 days before the meeting.

3. An amendment shall enter into force for the Parties which have accepted it 60 days after two-thirds of the Parties have deposited an instrument of acceptance of the amendment with the Depositary Government. Thereafter, the amendment shall enter into force for any other Party 60 days after that Party deposits its instrument of acceptance of the amendment.

Article XVIII

Resolution of Disputes

1. Any dispute which may arise between two or more Parties with respect to the interpretation or application of the provisions of the present Convention shall be subject to negotiation between the Parties involved in the dispute.

2. If the dispute can not be resolved in accordance with paragraph 1 of this Article, the Parties may, by mutual consent, submit the dispute to arbitration, in particular that of the Permanent Court of Arbitration at The Hague, and the Parties submitting the dispute shall be bound by the arbitral decision.

Article XIX
Signature

The present Convention shall be open for signature at Washington until 30th April 1973 and thereafter at Berne until 31st December 1974.

Article XX
Ratification, Acceptance, Approval

The present Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Government of the Swiss Confederation which shall be the Depositary Government.

Article XXI
Accession

The present Convention shall be open indefinitely for accession. Instruments of accession shall be deposited with the Depositary Government.

Article XXII
Entry into Force

1. The present Convention shall enter into force 90 days after the date of deposit of the tenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, with the Depositary Government.

2. For each State which ratifies, accepts or approves the present Convention or accedes thereto after the deposit of the tenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the present Convention shall enter into force 90 days after the deposit by such State of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article XXIII
Reservations

1. The provisions of the present Convention shall not be subject to general reservations. Specific reservations may be entered in accordance with the provisions of this Article and Articles XV and XVI.
2. Any State may, on depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, enter a specific reservation with regard to:
  - (a) any species included in Appendix I, II or III; or
  - (b) any parts or derivatives specified in relation to a species included in Appendix III.
3. Until a Party withdraws its reservation entered under the provisions of this Article, it shall be treated as a State not a Party to the present Convention with respect to trade in the particular species or parts or derivatives specified in such reservation.

Article XXIV
Denunciation

Any Party may denounce the present Convention by written notification to the Depositary Government at any time. The denunciation shall take effect twelve months after the Depositary Government has received the notification.

Article XXV
Depositary

1. The original of the present Convention, in the Chinese, English, French, Russian and Spanish languages, each version being equally authentic, shall be deposited with the Depositary Government, which shall transmit certified copies thereof to all States that have signed it or deposited instruments of accession to it.

2. The Depositary Government shall inform all signatory and acceding States and the Secretariat of signatures, deposit of instruments of ratification, acceptance, approval or accession, entry into force of the present Convention, amendments thereto, entry and withdrawal of reservations and notifications of denunciation.

3. As soon as the present Convention enters into force, a certified copy thereof shall be transmitted by the Depositary Government to the Secretariat of the United Nations for registration and publication in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

In witness whereof the undersigned Plenipotentiaries, being duly authorized to that effect, have signed the present Convention.

Done at Washington this third day of March, One Thousand Nine Hundred and Seventy-three.